

Kerncijfers en voornaamste resultaten van de Belgische verzekeringsmarkt in 2005

1. Inleiding	02
2. Incasso's	04
3. Financiële opbrengsten en beleggingen	06
3.1. Analyse van de beleggingen	
3.2. Financiële opbrengsten en rendement van de beleggingen	
4. Commissielonen en kosten	08
4.1. Beheers- en administratiekosten	
4.2. Commissielonen	
4.3. Totaal van de kosten en commissielonen	
5. Rendabiliteit en "Financial Dependency Ratio" (FDR)	10
5.1. Synthese van de resultatenrekeningen	
5.2. Spreiding van de boekhoudkundige resultaten	
5.3. Eigen vermogen en rendabiliteit	
5.4. Financial Dependency Ratio en aan de technische voorzieningen toegerekende opbrengsten	
6. Solvabiliteit	15
6.1. Solvabiliteitsmarges niet-leven	
6.2. Solvabiliteitsmarges leven	
6.3. Weerstandstests	
7. Ontwikkeling van de belangrijkste resultaten	17
7.1. Levensverzekering	
7.2. Niet-levensverzekeringen	
8. Analyse van de belangrijkste niet-leven-takken	22

Speciale editie

Statistische reeks

1. Inleiding

Herleving, matiging en mededinging

Toen Assuralia vorig jaar de resultaten voor 2004 presenteerde, was enige tevredenheid op zijn plaats, al was er voor de beroepsvereniging geen reden om de champagne boven te halen. Vandaag constateren we, met de kerncijfers voor 2005 in de hand, dat de goede resultaten van de verzekeraars bevestigd worden. Dat mogen we savoueren, zij het met mate. Een eerste heuglijke vaststelling is dat 99,9% van de markt 2005 afgesloten heeft met een winstcijfer. De nachtmerrie van 2002, toen de sector na jaren van achteruitboerende resultaten een nettoverlies leed van meer dan 800 miljoen euro, is voorbij. Maar niet vergeten. Daarom moeten we overzicht over de hele situatie bewaren.

| Performantie door professionalisme

Het technische resultaat van de schadeverzekering (de verhouding tussen schadelast, commissielonen en algemene kosten enerzijds en premies anderzijds) blijft in evenwicht. Dankzij een hoger beleggingsrendement kunnen we 2005 beschouwen als een goed jaar, waarin de verzekeraars trouw gebleven zijn aan hun professionele aanpak om geen verzekeringen onder de kostprijs te verkopen en marge te creëren teneinde financieel sterker en competitiever te worden.

In de levensverzekering, waar er vooral bezorgdheid was omtrent oudere polissen met een hoge gewaarborgde rentevoet, was men niet zozeer benieuwd naar het boekhoudkundige resultaat (een momentopname, niets meer), als wel hoe de financiële opbrengsten zich zouden ontwikkelen ten opzichte van het niveau van de met die vroegere polissen samenhangende verplichtingen. De prestatie is behoorlijk: de verzekeraars zijn erin geslaagd een return van 5,5% te halen, terwijl het gemiddelde niveau van hun verbintenissen tot onder de 4% daalde. Die dubbele dynamiek bezorgde zuurstof aan portefeuilles die vooral de klant ten goede kwamen, maar die de verzekeraar nauwelijks enige marge ten opzichte van de voorzieningen opleverden. Dat toont aan dat een actief beheer van de financiële portefeuilles, ook al bestaan die, zoals bij de verzekeraars, voor een groot stuk uit obligaties, het mogelijk maakt lovenswaardige resultaten te boeken, ondanks een lage langetermijnrente. Ook dat is een illustratie van het professionalisme van de verzekeraars als beheerder van hun geliefkoosd terrein van het voorzorgsparen. Die matiging komt ook tot uiting in de bestemming van de resultaten van het herstel: grosso modo vloeit de helft van de winst terug naar het bedrijf, zodat in één beweging de

solvabiliteit van de verzekeraars opleeft. De sector krijgt opnieuw vertrouwen en anticipeert op de strengere solvabiliteitseisen die onder impuls van de Europese Unie op handen is.

| Individueel voorzorgsparen afgeremd

Er is echter nog een andere reden voor de matiging: Assuralia vreest dat de levensverzekering in 2006 een relatieve inzinking te wachten staat. De cijfers voor 2005 werden fors gestimuleerd door de reactie op de aangekondigde belasting van 1,1% voor de meeste individuele levensverzekeringspolissen, maar in 2006 zou het premieinkomen voor de individuele levensverzekering praktisch tot het niveau van 2004 terugvallen. Enige nuance is echter op zijn plaats, aangezien vooral de verzekering met een gewaarborgde rentevoet achteruit zou gaan, terwijl tak 23 (aan beleggingsfondsen gekoppelde verzekeringen), onder impuls van een gunstige economie en vrij goed presterende markten, minder terrein zou verliezen. Die vaststelling voor de hele sector stoelt op trends die soms sterk verschillen onder de ondernemingen die actief zijn in de tak Leven, waar elke groep er een eigen verkoopstrategie op na houdt. Dat neemt niet weg dat het relatieve peil van de algemene kosten en de commissielonen ten opzichte van de premies op sectorniveau sinds 2000 nooit zo laag is geweest, zowel in tak 21 als 23; die trend zou echter kunnen keren wanneer de productie stukt. Andere factoren maken duidelijk dat dit segment, waarvan de Belgische verzekering sterk afhankelijk is, erg volatiel is: tegen een achtergrond van schommelende rentetarieven en brandstofprijzen heeft de keuze tussen uitgeven of sparen, opnieuw beleggen of besteden een invloed op het premieinkomen, maar ook op de resultaten en de waarde van de portefeuille. De levensverzekering uit de goede oude tijd bestaat niet meer! De groepsverzekering zou ook in 2006 een tegenvallend resultaat boeken, ondanks de hoop die de democratisering van de aanvullende pensioenen had doen ontstaan. Jammer, nu de economie opleeft.

De conclusie van die conjunctuur in de levensverzekering is dat de rechtsonzekerheid in het algemeen en de fiscale instabiliteit in het bijzonder een rem zetten op de ontwikkeling van spaarproducten, die de actieve generatie, als ze zich op haar toekomst wil voorbereiden, nodig zal hebben om de levensstandaard van de (toekomstige) gepensioneerden in stand te houden.

Rust voor Auto, herstel voor Gezondheid

Consumenten en politici hebben een olifantengeheugen. Zij volgen dan ook met argusogen de ontwikkeling van de autoverzekering, vooral de voorwaarden waaronder de verplichte verzekering voor personenauto's aangeboden worden. De autoverzekering heeft bijna de status van een fetisj, en het verbaast dan ook niet dat zij zich nog levendig de slechte resultaten van deze tak in 2001-2002 herinneren en vooral de saneringsmaatregelen die daarop volgden. Er is nu goed nieuws voor hen: de gemiddelde premie voor een auto is in 2005 met slechts één euro (taksen niet meegerekend) gestegen, minder dan de inflatie. Toch blijft Assuralia waakzaam, want de schadelast vertoont dan wel een positieve ontwikkeling, het blijkt bijzonder moeilijk om de ongevallenfrequentie nog verder terug te dringen, terwijl de gemiddelde kostprijs daarvan dermate snel blijft stijgen dat de overheid zich ook daarom zou moeten bekommeren en niet alleen meer zou moeten investeren in verkeersveiligheid. Assuralia raamt de inflatie van de kosten immers op ruim 11% in 2005, wat beduidend meer is dan de stijging van de consumptieprijzen. Nu, een snellere gerechtelijke procedure en een afstemming van de interestvoeten op de financiële rentetarieven zouden al veel verschil maken om het publiek sneller en goedkoper te bedienen.

2005 was het jaar van het herstel voor taxi's en zware vrachtwagens. Die categorieën leden de voorbije boekjaren steevast verlies. Eén segment blijft echter zwaar verlieslatend, dat van de bussen en autocars. Een recent ongeval, dat 3,5 miljoen euro kostte, heeft nog maar eens duidelijk gemaakt dat een risico waarvoor de premie slechts enkele

honderden euro bedraagt, de verzekeraar (en zijn herverzekeraars) gigantische bedragen kan kosten. Ook de ziekenhuisopnameverzekering is aan de beterhand, maar alle gevaar is nog niet geweken voor de sector, vooral in het segment van de collectieve polissen. Sinds twee jaar echter beginnen de inspanningen te lonen en in 2006 zou de hele tak Ziekte misschien uit de rode cijfers kunnen raken. Dat is des te meer noodzakelijk nu steeds meer Belgen op die tak vertrouwen om de ereloonsupplementen bij een medische behandeling op te vangen: het aantal begunstigden van deze erg gewaardeerde vorm van bescherming heeft zich met zo'n 75.000 uitgebreid.

Mededinging: intensiteit veeleer dan aantal

De door Assuralia verzamelde gegevens laten een concentratie aan de top zien: rekening houdend met de overname van Winterthur door AXA, is de top zes van de sector - een kopgroep in een algemeen klassement waarin per definitie alle categorieën en takken vertegenwoordigd zijn - goed voor 81,6% van het premie-inkomen. Op markten zoals BA-auto of Ziekte is een dertigtal ondernemingen actief: meer en meer blijken sommige verzekeraars af te stappen van een algemeen verzekeringsaanbod en zich toe te spitsen op producten waar zij daadwerkelijk het verschil kunnen maken. Dat is onder meer een gevolg van de vrijmaking van de markt, waardoor een vaste en gegarandeerde inkomensstroom niet langer mogelijk is en ondernemingen de strijd moeten aanbinden met de top. Het verzekeringslandschap verandert dus, maar biedt meer performantie tegen een zo krap mogelijke kostprijs.

Marktaandelen van de 15 grootste groepen in 2005 (en %)

Positie 2005	Winst/verlies	Groep	TOTAAL	NIET-LEVEN	LEVEN
1		Fortis	19,6	15,7	20,9
2	+1	KBC	18,8	9,0	22,2
3	-1	Ethias	15,1	13,5	15,6
4		AXA	12,5	16,8	11,0
5		Dexia	7,3	4,2	8,4
6		ING	5,6	3,7	6,3
7	+1	AGF	2,7	3,7	2,4
8	-1	Winterthur	2,7	6,6	1,4
9		P&V	1,7	4,1	0,9
10		Generali	1,7	2,1	1,5
11		Argenta	1,6	0,9	1,8
12		Mercator	1,4	3,9	0,6
13		Swiss Life	1,4	0,6	1,6
14		Ergo	1,3	3,3	0,7
15		Delta Lloyd	1,3	0,0	1,8
		TOP 15	94,7	88,0	97,1

(+ : winst, - : verlies tegenover 2004)

2. Incasso's

België (*)	Incasso's (in miljoen euro)		Nominale groei (%)	
	2004	2005	2003/2004	2004/2005
Ongevallen, behalve AO	392	383	1,9%	-2,5%
Arbeidsongevallen	1.028	1.059	0,6%	3,0%
Wet van 71	917	944	0,4%	3,0%
Wet van 67	111	115	2,8%	3,6%
Ziekte	772	856	9,0%	10,9%
Motorrijtuigen	2.935	2.983	5,0%	1,6%
Voertuigcasco	995	1.020	6,1%	2,6%
BA-motorrijtuigen	1.940	1.962	4,5%	1,2%
Brand	1.763	1.813	3,8%	2,9%
Woningen	1.027	1.075	4,8%	4,7%
Andere eenvoudige risico's	361	377	4,9%	4,6%
Speciale risico's	376	361	0,1%	-3,9%
Algemene BA	620	647	5,2%	4,4%
Andere BOAR	874	915	9,3%	4,7%
Transport	205	208	9,6%	1,4%
Krediet-Borgtocht	124	136	21,1%	9,8%
Diverse geldelijke verliezen	143	152	10,4%	6,1%
Rechtsbijstand	276	287	5,9%	3,9%
Hulpverlening	126	132	3,4%	5,3%
Totaal niet-leven	8.383	8.655	4,9%	3,2%
Leven individueel,				
Gewaarb. rentevoet (tak 21)	13.022	14.490	12,4%	11,3%
Beleggingsfonds (tak 23)	2.780	6.325	23,2%	127,5%
Kapitalisatieverrichtingen (tak 26)	53	328	5817,0%	519,0%
Totaal leven individueel	15.856	21.143	14,5%	33,3%
Leven groep				
Gewaarb. rentevoet (tak 21)	3.905	3.927	11,6%	0,6%
Beleggingsfondsen (tak 23)	95	107	-42,1%	12,4%
Totaal leven groep	4.000	4.034	9,2%	0,9%
Totaal leven	19.855	25.177	13,4%	26,8%
Totaal niet-leven en leven	28.238	33.833	10,7%	19,8%

(*) : Bedragen opgesteld op basis van een voor de boekjaren 2004 en 2005 gemeenschappelijke steekproef. De cijfers van 2004 kunnen dus licht verschillen van die welke in de vorige studie vermeld zijn.

Europese Unie (*)

Totaal niet-leven	344.831	355.452	5,7%	3,8%
Totaal leven	524.057	569.650	9,1%	8,7%
Totaal niet-leven en leven	868.888	925.102	7,8%	6,6%

(*) 25 Lidstaten – 2005 : voorlopige cijfers

Methodologie

De incasso-enquête heeft alleen betrekking op de rechtstreekse verzekeringsverrichtingen in België. De rechtstreekse verzekering in het buitenland en de aangenomen herverzekering zijn dus niet in aanmerking genomen. De enquête is uitgevoerd op basis van een gemeenschappelijke steekproef voor de jaren 2004 en 2005, die voor vrijwel de hele Belgische verzekeringsmarkt representatief is, met inbegrip van de niet bij Assuralia aangesloten ondernemingen en de Belgische bijkantoren van in de Europese Gemeenschap gevestigde bedrijven die niet door de CBFA worden gecontroleerd. De verrichtingen die in ons land via vrije dienstverrichting worden gesloten vanuit een ander land van de Europese Economische Ruimte, zijn echter niet in de enquête opgenomen.

Uitzonderlijke groei in leven

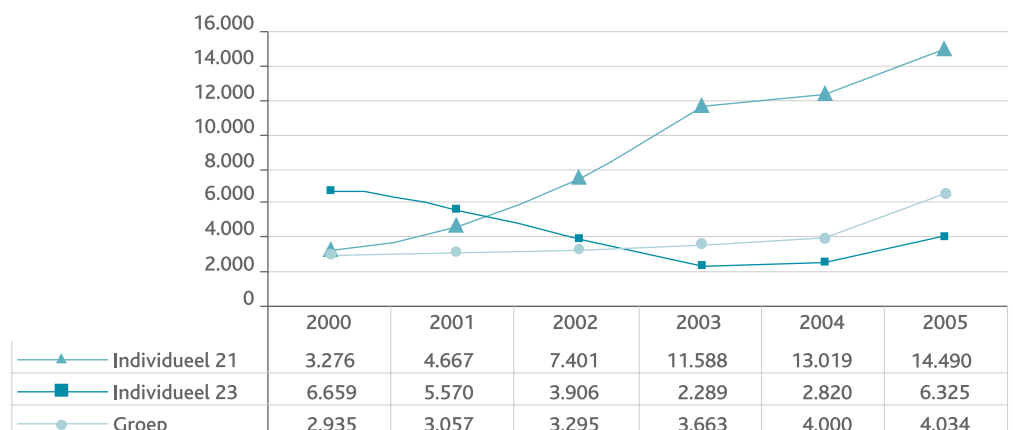
De cijfers voor 2005 wijzen op een nominale groei met 19,8% van het totale volume van de rechtstreekse zaken in België, tegenover 10,7% in 2004. Het premietotaal bedraagt aldus 33,8 miljard euro, tegenover 28,2 miljard een jaar eerder. Dat tweecijferige groeipercentage is grotendeels toe te schrijven aan de levensverzekeringsverrichtingen, die met 26,8% stijgen, tegenover 13,4% in 2004. De verrichtingen "niet-leven" groeien met 3,2% aan, tegenover 4,9% het jaar voordien.

De penetratiegraad van de verzekering in de Belgische economie, d.i. de verhouding tussen het totale premieinkomen en het bruto binnenlands product (BBP), is, na een beperkte groei van 0,3 procentpunt in 2004, in 2005 gestegen met 1,6 punt. Hij bedraagt nu 11,4%, tegenover 9,8% een jaar eerder. Zoals de voorgaande jaren is die ontwikkeling bijna volledig toe te schrijven aan de levensverzekering, waarvan de penetratiegraad sinds 2000 met bijna 3,2 procentpunt gestegen is, meer bepaald dankzij de uitbreiding van het productengamma en het succes van de verzekeringsrekeningen.

Dat de penetratiegraad van schadeverzekeringen over een lange periode stagneert – 2,9% in 2006, het niveau van 2000 – duidt op de verzadiging van de schadeverzekeringsmarkt en de hevige concurrentie die er heerst. Alleen in 2002 en 2003 kwam de penetratiegraad boven de 3% uit, onder impuls van tariefaanpassingen die werden doorgevoerd in een periode van beperkte economische groei.

Het totale incasso in België groeit ook in 2005 sterker dan het gemiddelde in de Europese Unie, waar de groei 6,6% bedraagt. Dat België het beter doet, is alleen te danken aan de levensverzekeringen, die er met 26,8% op vooruitgaan, tegenover 8,7% op Europees niveau. De gemiddelde groei van de schadeverzekeringsactiviteiten in de 25 landen van de Europese Unie bedraagt 3,8%, wat dan weer beter is dan de 3,2% die voor België genoteerd wordt.

Incasso's leven (in miljoenen euro)

3. Financiële opbrengsten en beleggingen

Methodologie

Voor het onderzoek van de balansen en de resultaten van de ondernemingen baseert Assuralia zich op de verrichtingen van de aan het toezicht van de CBFA onderworpen ondernemingen (ondernemingen naar Belgisch recht en Belgische bijkantoren van ondernemingen die buiten de EER gevestigd zijn). Belgische bijkantoren van verzekeraars uit andere landen van de Europese Unie zijn dus niet in de studie opgenomen. Aangezien de "professionele" herverzekeraars (die m.a.w. uitsluitend de aangenomen herverzekering beoefenen) nog niet onderworpen zijn aan het CBFA-toezicht, wordt met hun activiteiten geen rekening gehouden. In het geheel van de verrichtingen (leven en schade) zijn opgenomen: de directe verzekeringsverrichtingen in België en het buitenland, alsook enkele aangenomen herverzekeringsverrichtingen.

Het onderzoeksgebied voor 2005 is een stuk beperkter dan dat van 2004, aangezien twee ondernemingen (ACE en Atradius) van de status van dochteronderneming naar Belgisch recht overgegaan zijn naar dat van bijkantoor dat onder het toezicht van een ander land uit de Europese Unie valt.

3.1. Analyse van de beleggingen

Het beleggingstotaal zonder tak 23 geeft voor eind 2005 een volume van 150,6 miljard euro. De boekwaarde vertegenwoordigt 136,8 miljard euro. De latente meerwaarden lopen aldus op tot 13,8 miljard euro, tegenover 9,5 miljard in 2004. Het aandeel latente meerwaarden stijgt daarmee van 7,7% eind 2004 tot 10,1% eind 2005.

Ontwikkeling en uitsplitsing van de beleggingen buiten tak 23 (in miljoenen euro)

Marktw waarde	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Terreinen en gebouwen	3.014	3.120	3.507	3.567	3.808	3.599
Deelnemingen	4.438	4.578	6.808	7.096	7.665	9.295
Aandelen en andere effecten met variabele opbrengst	20.403	19.725	13.311	13.236	16.021	20.876
Obligaties en andere vastrentende effecten	51.886	55.126	62.536	75.017	94.006	105.293
Hypothecaire leningen, schuldvorderingen, deposito's en andere beleggingen	9.353	9.951	10.966	12.395	11.297	11.534
TOTAAL	89.094	92.500	97.128	111.311	132.797	150.597

Ontwikkeling en uitsplitsing van de beleggingen binnen tak 23 (in miljoenen euro)

Marktw waarde	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Terreinen en gebouwen	0	0	0	0	0	0
Deelnemingen	0	0	0	0	0	3
Aandelen en andere effecten met variabele opbrengst	10.328	12.803	12.755	13.023	13.298	19.045
Obligaties en andere vastrentende effecten	1.007	1.520	2.131	2.625	3.213	3.719
Hypothecaire leningen, schuldvorderingen, deposito's en andere beleggingen	1.889	2.085	872	1.636	2.422	1.386
TOTAAL	13.224	16.408	15.758	17.284	18.933	24.153

Het gunstige beursklimaat in 2005 heeft gezorgd voor een aanzienlijke toename van de latente meerwaarden op aandelen en deelnemingen van de verzekeringsondernemingen, die over het geheel genomen goed zijn voor 5,5 miljard euro. In 2003 bedroegen de netto latente meerwaarden op beide categorieën activa slechts 62 miljoen euro.

De stijging van de latente meerwaarden komt de solvabiliteit van de ondernemingen ten goede, te meer omdat ze zich voordoet ondanks de voor 2,3 miljard euro geboekte terugnemingen van waardeverminderingen. Onder overigens gelijk blijvende omstandigheden drukken die boekingen het volume aan latente meerwaarden immers in even sterke mate.

De latente meerwaarden op obligaties nemen verder toe, ondanks de matige stijging van de langetermijnrente in 2005. Ze stijgen van 2,9 miljard euro eind 2003 tot 5,9 miljard euro eind 2004 en 6,8 miljard eind 2005.

Die latente meerwaarden blijven uiteraard kwetsbaar en zullen geleidelijk – of vrij snel indien de rente opnieuw zou stijgen - verdwijnen naarmate de effecten die in de jaren negentig tegen hogere dan de huidige rentevoeten uitgegeven werden, zullen verstrijken.

Zoals uit de onderstaande grafiek blijkt, blijft het relatieve aandeel van de effecten met variabele opbrengst in de portefeuille van de verzekeraars in 2004 stabiel en stijgt het licht in 2005, nadat het voordien vier jaren onafgebroken was gedaald. Die beperkte groei valt te verklaren door de goede beursprestaties van de voorbije twee jaren. Het relatieve aandeel van de vastrentende effecten bedraagt 70% van het beleggingstotaal, even veel als in 2004, maar beduidend meer dan de 58% uit 2000.

3.2. Financiële opbrengsten en rendement van de beleggingen

Het totale beleggingsrendement zonder tak 23 voor het derde jaar op rij. Het bedraagt 5,3% in 2005, tegenover 4,8% in 2004 en 4,1% in 2003.

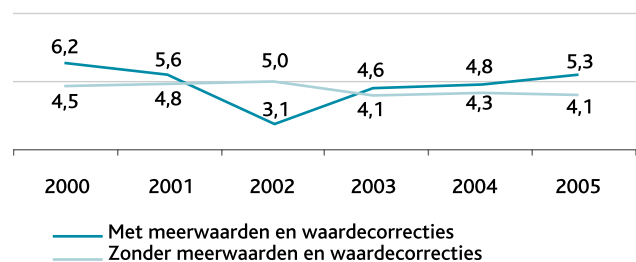
De netto bedragen van de gerealiseerde meer- en minderwaarden en de waardecorrecties, die in 2004 opnieuw positief werden, stijgen in 2005 fors. Het positieve verschil

van een 0,5 procentpunt in 2004 is in 2005 gestegen tot 1,2 punt. Die ontwikkeling komt de solvabiliteit ten goede, te meer omdat ze gepaard gaat met een stijging van het aandeel latente meerwaarden, zowel op aandelen als op obligaties.

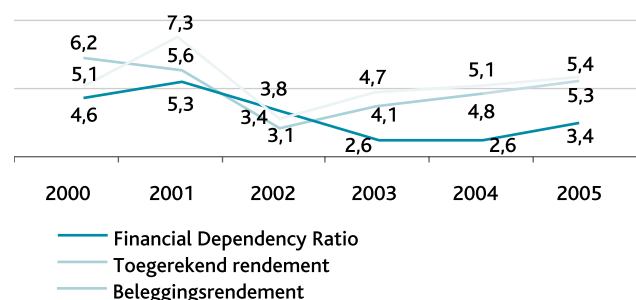
In 2005 bedraagt de "Financial Dependency Ratio" (FDR, zie p. 5.4) 3,4%, tegenover 2,6% een jaar eerder. Meer dan aan een stijging van de schadelast is dat te wijten aan een wijziging van het onderzoeksgebied. In 2005 ligt het in aanmerking genomen volume van de directe verzekeringsverrichtingen in het buitenland aanzienlijk lager dan in 2004, toen deze een FDR optekenden van -18%.

De voor 2004 en 2005 genoteerde rendementstoename wordt weerspiegeld in de ontwikkeling van de aan de technische voorzieningen toegerekende rendementen. In 2005 hebben de ondernemingen zo aan de technische voorzieningen een gemiddeld rendement toegerekend van 5,4%, dat afkomstig is van een beleggingsrendement van 5,3%, terwijl 3,4% volstond om het financieel evenwicht te bereiken.

Beleggingsrendementen (buiten tak 23) (in %)

Rendementen, toerekening en financiële behoeften (buiten tak 23) (en %)

4. Commissielonen en kosten

4.1. Beheers- en administratiekosten

De jaarrekening voorziet in een dubbele uitsplitsing van de algemene kosten, die in 2005 2,9 miljard euro bedroegen. Het aandeel van de personeelskosten binnen het totaal van

de algemene kosten komt uit op 58,5% tegenover 57% in 2004.

Uitsplitsing van de beheers- en administratiekosten in 2005

(in miljoenen euro)	Technische rekeningen		Niet-technische rekening	Total
	Niet-leven	Leven		
Per bestemming				
Beheerskosten i.v.m. de acquisitie	553	290	-	843
Interne schadebeheerskosten	592	70	-	662
Administratiekosten	848	431	-	1.279
Beleggingsbeheerskosten	28	80	30	138
TOTAAL	2.021	871	30	2.922
Per aard				
Personeel	-	-	-	1.710
Andere bedrijfskosten	-	-	-	1.212
TOTAAL	-	-	-	2.922

4.2. Commissielonen

Op basis van de beschikbare steekproef bedragen de commissielonen aan de tussenpersonen 2.086 miljoen euro in 2005, dit is 5,9% van het totale premie-inkomen, wat duidelijk minder is dan in 2004. Die betrekkelijke daling kan deels worden verklaard door de krachtige groei van de

individuele levensverzekeringen en voor het overige door het feit dat er een kleiner volume gegevens beschikbaar is voor de directe zaken niet-leven in het buitenland, die gekenmerkt worden door hogere kosten- en commissie-loonpercentages dan in leven.

Premies en commissielonen (zonder bijkantoren)

(in miljoenen euro)	Verdiende premies		Commissielonen		Verhouding (in %)	
	2004	2005	2004	2005	2004	2005
BOAR (*)	7.239	7.003	1.110	1.092	15,3	15,6
AO Wet van 71 (*)	912	808	58	49	6,4	6,1
Leven individueel tak 21 (*)	13.000	14.601	466	477	3,6	3,3
Leven individueel tak 23 (*)	2.790	6.300	75	122	2,7	1,9
Leven groep takken 21/23 (*)	4.002	3.923	46	54	1,2	1,4
Directe zaken in buitenland (Schade)	3.788	1.650	530	217	14,0	13,1
Directe zaken in buitenland (Leven)	337	376	30	20	8,9	5,4
Totaal van de verrichtingen (**)	32.696	35.097	2.385	2.086	7,3	5,9

(*) Directe zaken in België

(**) Inclusief directe zaken in België en aangenomen herverzekering

4.3. Totaal van de kosten en commissielonen

Al verschillende jaren leidt de forse toename van het premie-inkomen in leven, vooral dat van de "verzekeringsrekeningen", tot een betrekkelijke daling van het totaal van de kosten en commissielonen, uitgedrukt in procent van de premies. Overigens verklaren de kostenbeperkende maatregelen die na een bijzonder moeilijk jaar 2002 genomen

werden, ook deels de lagere kosten- en commissieloonratio in 2003 en 2004. In 2005 vloeit de daling van de kostenratio's voort uit de krachtige groei van de individuele levensverzekeringen enerzijds en uit het kleinere volume beschikbare gegevens over de directe verzekeringstransacties in het buitenland anderzijds.

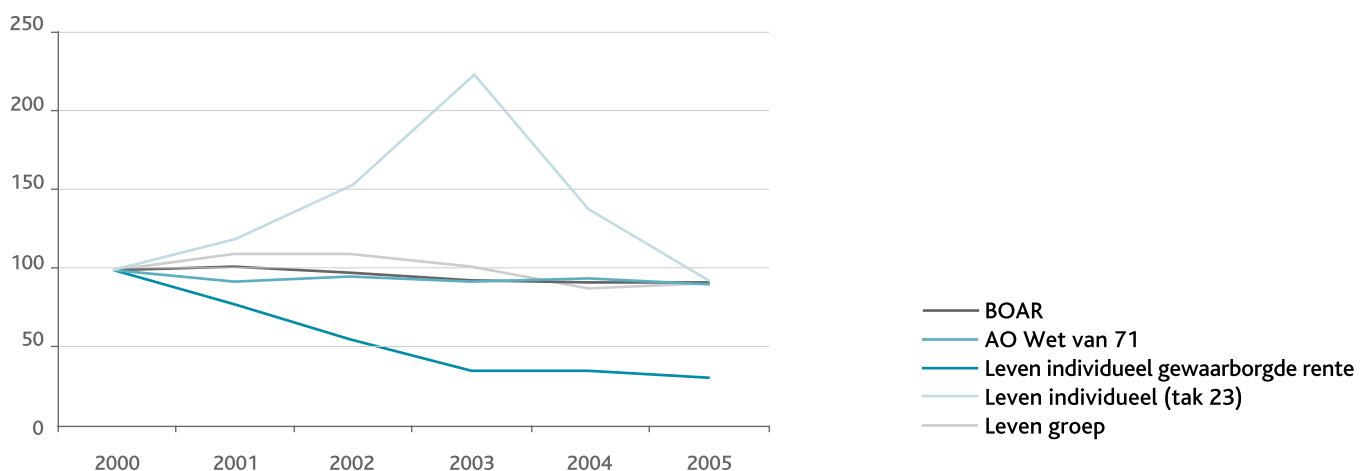
Ontwikkeling van kosten en commissielonen voor alle activiteiten samen

(in % van de verdiende premies)	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Commissielonen	8,2	8,3	8,3	7,7	7,3	5,9
Personeelskosten	7,6	7,7	7,3	6,2	5,6	4,9
Andere bedrijfskosten	5,2	5,3	5,3	4,4	4,2	3,5
Commissielonen en algemene kosten	21,0	21,3	20,9	18,3	17,1	14,3

Voor "schade" en "leven groep" gaat de in 2003 ingezette daling van het globale niveau van kosten en commissielonen in 2004 en 2005 in een vergelijkbaar tempo voort. Voor Arbeidsongevallen 1971 lijkt de forse afname in 2005 eerder toegeschreven te moeten worden aan een verschil in steekproeftrekking tegenover 2004 dan aan een reële daling van de kostenpercentages op marktvlak.

Voor de verrichtingen van tak 23 vertoont het relatieve aandeel van commissielonen en kosten sinds 2002 een dalende tendens door de sterke groei van die verrichtingen sinds 2003. Dat geldt ook voor de individuele levensverzekering met gewaarborgde rente, waar de relatieve vermindering van de kostenpercentages het opvallendst is.

Ontwikkeling van het relatieve gewicht (% van de verdiende premies) van de commissielonen en de algemene kosten (Index 2000 = 100)

5. Rendabiliteit en «Financial Dependency Ratio» (FDR)

Methodologie

Voor het onderzoek van de balansen en de resultaten van de ondernemingen baseert Assuralia zich op de verrichtingen van de aan het toezicht van de CBFA onderworpen ondernemingen (ondernemingen naar Belgisch recht en Belgische bijkantoren van ondernemingen die buiten de EER gevestigd zijn). Belgische bijkantoren van verzekeraars uit andere landen van de Europese Unie zijn dus niet in de studie opgenomen. Aangezien de "professionele" herverzekeraars (die m.a.w. uitsluitend de aangenomen herverzekering beoefenen) nog niet onderworpen zijn aan het CBFA-toezicht, wordt met hun activiteiten geen rekening gehouden.

De resultatenrekening bevat drie bestanddelen: de technische rekeningen niet-leven en leven en de niet-technische rekening. De technische rekeningen omvatten alle technische en financiële bestanddelen die rechtstreeks aan de verzekeringsactiviteit gekoppeld zijn. De niet-technische rekening omvat alle andere bestanddelen, zoals de financiële opbrengsten uit het eigen vermogen, de belastingen op het resultaat of de uitzonderlijke elementen die niet rechtstreeks aan de verzekeringsverrichtingen toe te schrijven zijn.

5.1. Synthese van de resultatenrekeningen

De technisch-financiële rendabiliteitsratio's, alsook de ratio's op basis van de niet-technische rekening worden, tenzij anders vermeld, uitgedrukt in procent van het totaal van de in niet-leven (of "schade") en leven verdiende premies. In 2005 bedragen deze 35,1 miljard euro tegenover 32,7 miljard in 2004 (29,4 miljard voor het "constante" onderzoeksgebied).

5.1.1. Technische niet-leven

De **technische rekening niet-leven** omvat de directe zaken in België (BOAR, alle AO-activiteiten), de directe zaken in het buitenland en de aangenomen herverzekering.

Het netto technisch-financiële saldo bedraagt 1,1 miljard euro, d.i. 10,7% van de premies, tegenover 10% in 2004 en 7,2% in 2003. Die goede resultaten vloeien vooral voort uit de beheersing van de schade-premieratio's in de BOAR-takken.

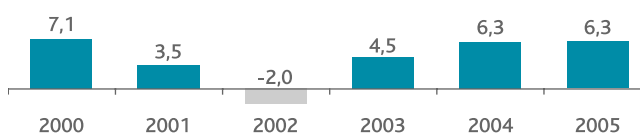
5.1.2. Technisch leven

De **technische rekening leven** omvat mutatis mutandis dezelfde gegevens voor de levensverzekeringsverrichtingen, die in 2005 goed zijn voor 25,2 miljard euro aan premies, tegenover 20,2 in 2004 (19,9 met constant onderzoeksgebied). Het technisch-financiële saldo vertoont een winst van 1,2 miljard euro, dit is 4,6% van de premies, tegenover 3,9% in 2004 en 2,7% in 2003.

Voor **alle verzekeringsverrichtingen samen** brengen de ondernemingen in 2005 een netto technisch-financiële saldo voort van 2,2 miljard euro, goed voor 6,3% van de verdiende premies. Dit niveau is vergelijkbaar met dat van 2004 en ligt fors hoger dan de in 2003 genoteerde 4,5%. De snellere vooruitgang van het premie-inkomen leven in 2005 tegenover de schadeverzekeringen, gekoppeld aan zijn lagere rendabiliteit (uitgedrukt in procent van de premies), verklaart de status-quo van alle verrichtingen samen, ondanks de verbetering van deze ratio, zowel voor leven als voor schade.

Netto technisch-financiële saldi: technische saldi die voortvloeien uit de verzekeringsactiviteit (leven en schade), verhoogd met de aan de technische rekeningen toegerekende financiële bestanddelen. Er is geen rekening gehouden met de andere financiële inkomsten die niet aan de verzekeringsactiviteit toe te schrijven zijn.

Netto technisch-financiële saldi. Geheel van de verrichtingen (in % van de verdiende premies)

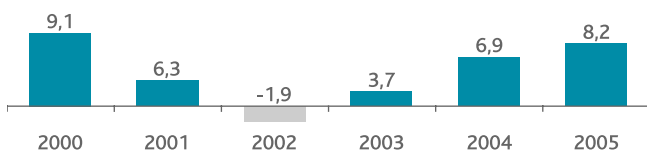

5.1.3. Niet-technische rekening

De **niet-technische rekening** omvat alle andere bestanddelen van de resultatenrekening die niet rechtstreeks toe te rekenen zijn aan de verzekeringsverrichtingen.

Lopend resultaat: netto technisch-financiële saldi, verhoogd met het saldo van de financiële opbrengsten van de niet-technische rekening en het saldo van de andere terugkerende opbrengsten en kosten die niet aan de verzekeringsactiviteit verbonden zijn.

Lopend resultaat (in % van de verdiende premies)

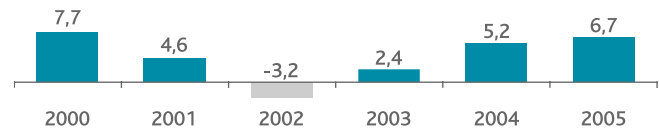
Het **lopende resultaat** van 2005 komt overeen met een nettowinst van 2,9 miljard euro, dit is 8,2% van het premietotaal, tegenover 6,9% van de premies in 2004. De beleggingsopbrengsten, meer bepaald de terugnemingen van waardeverminderingen, dragen aanmerkelijk bij aan de stijging van de technisch-financiële resultaten. Het resultaat uit de gewone bedrijfsuitoefening en het te bestemmen resultaat.

Het **te bestemmen resultaat van het boekjaar** vertegenwoordigt een winst van 2,3 miljard euro in 2005, d.i. 6,7% van het premietotaal, tegenover 1,7 miljard in 2004, wat toen 5,4% van de premies uitmaakte.

Het verschil tussen het lopende resultaat en het te bestemmen resultaat is voornamelijk toe te schrijven aan de belastingdruk van ongeveer 500 miljoen euro, alsook, voor een totaalbedrag van 100 miljoen euro, aan uitzonderlijke kosten en overboekingen naar de belastingvrije reserves.

Te bestemmen resultaat van het boekjaar: lopend resultaat, verhoogd met het saldo van de niet-terugkerende opbrengsten en kosten (uitzonderlijke opbrengsten en kosten, netto belastingen en netto overdrachten van/naar de belastingvrije reserves).

Te bestemmen resultaat van het boekjaar (in % van de verdiende premies)

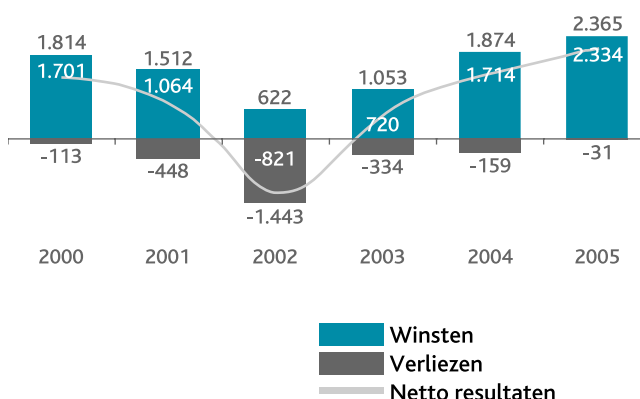
5.2. Spreiding van de boekhoudkundige resultaten

In 2005 bedraagt het nettoresultaat (winst min verlies) 2,3 miljard euro, tegenover 1,7 in 2004. Nog maar vijf ondernemingen publiceren een boekhoudkundig verlies, voor een beperkt bedrag van 31 miljoen euro.

Dankzij de goede beursresultaten hebben veel ondernemingen in 2005 de tussen 2001 en 2003 geboekte "toevoegingen aan de waardeverminderingen" kunnen annuleren voor een totaal nettobedrag van 2,3 miljard euro.

De meeste ondernemingen vertonen voor 2005 een boekhoudkundig resultaat dat minstens gelijk is aan dat van 2004. Enkele, vooral grotere ondernemingen verbeteren hun resultaten in 2005 aanzienlijk in vergelijking met het vorige boekjaar.

Ontwikkeling van de boekhoudkundige resultaten (in miljoenen euro)

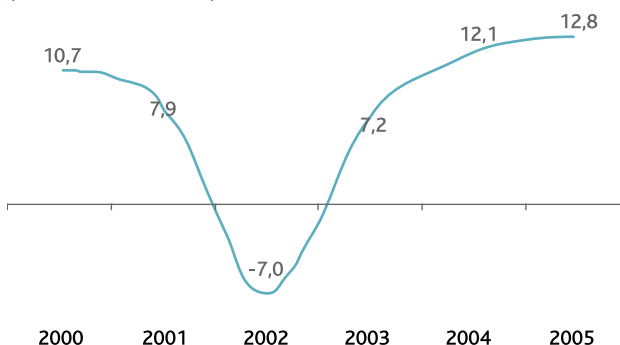

5.3. Eigen vermogen en rendabiliteit

Boekhoudkundig eigen vermogen: eigen vermogen, verminderd met de immateriële activa en het niet-opgevraagde deel van het kapitaal.

Eigen vermogen tegen marktwaarde: boekhoudkundig eigen vermogen, vermeerderd met de latente meerwaarden na aftrek van de uitgestelde belasting (34% van de latente meerwaarden, behalve voor de effecten met variabele opbrengst waarvan de meerwaarden vrijgesteld zijn). De latente meerwaarden (uitsplitsing en ontwikkeling) worden in detail besproken in het hoofdstuk "Beleggingen en financiële opbrengsten" van dit document.

Rendabiliteit van het eigen vermogen (marktwaarde, in %)

Ontwikkeling van het eigen vermogen (in miljoenen euro)

Einde boekjaar (alle ondernemingen)	1998	2000	2002	2003	2004	2005
Boekwaarde	8.792	8.336	7.399	8.340	9.156	9.551
Marktwaarde	20.519	15.158	8.772	11.010	16.077	20.503
Marktwaarde (1998 = 100)	100%	74%	43%	53%	78%	100%
Eigen vermogen marktwaarde / vereiste marge	594%	370%	184%	207%	273%	332%

Het eigen vermogen tegen marktwaarde haalt opnieuw het niveau van 1998 dankzij het herstel van de resultaten en de in 2003 doorgevoerde herkapitalisaties.

De sinds 2003 waargenomen stijging van de marktwaarde van het eigen vermogen is voor een groot deel te danken aan de toename van de latente meerwaarden. Deze nemen van 3,4 miljard euro eind 2002 toe tot bijna 13,8 miljard euro eind 2005. Die verbetering moet echter genuanceerd worden omdat de helft van die latente meerwaarden toe te schrijven is aan de aanhoudend lage rentetarieven, die de marktwaarde van de obligaties doet stijgen. Die latente meerwaarden lijken dan ook veeleer een "virtueel" voordeel dan een reële ondersteuning van de financiële soliditeit van de ondernemingen.

Het eigen vermogen volgens marktwaarde bereikt weliswaar opnieuw het peil van 1998, maar intussen liggen ook de prudentiële margevereisten een stuk hoger. In 1998 bedroeg dat eigen vermogen 6 maal de vereiste solvabiliteitsmarge, terwijl het in 2005 nog maar 3,3 maal dat bedrag vertegenwoordigt. Dit herinnert ons eraan dat er elk jaar een niet-onaanzienlijk deel van de sectorale winsten vastgelegd blijft in de ondernemingen om te voldoen aan de toenemende reglementaire behoeften aan solvabiliteitskapitaal.

Het rendement op eigen vermogen (RoE), gedefinieerd als de verhouding tussen het te bestemmen resultaat en de gemiddelde waarde van het eigen vermogen tegen marktwaarde, stijgt van 12,1% in 2004 tot 12,8%. Dit is de op één na beste prestatie sinds 1998, toen die ratio 16% bedroeg.

Het RoE kan ook worden berekend op basis van de "netto vermogensvariatie" van de houders van het eigen vermogen, herleid tot de oorspronkelijke inbreng. Deze "netto vermogensvariatie" stemt overeen met de wijziging van de marktwaarde van het eigen vermogen, vermeerderd met de uitgekeerde resultaten en verminderd met het eventueel ingebrachte kapitaal.

Uit de bovenstaande grafiek blijkt dat van de voorbije zes jaar alleen de jaren 2003 tot 2005 economisch rendabel waren voor de sector in zijn geheel. Ondanks de positieve boekhoudkundige resultaten in 2000 en 2001 worden die twee boekjaren op sectoraal vlak gekenmerkt door waardevernietiging. Het boekjaar 2002 wordt afgesloten met negatieve resultaten, zowel boekhoudkundig als economisch.

Bij het interpreteren van de positieve rendementen van de voorbije drie jaar is echter de grootste voorzichtigheid geboden. Ze vinden hun oorsprong immers vooral in de toegenomen latente meerwaarden op obligaties. Als onderdeel van het vermogensvolume van de ondernemingen zullen ze de komende jaren onvermijdelijk krimpen wanneer de obligaties met een hogere rentevoet dan die welke momenteel geboden wordt, geleidelijk zullen aflopen.

5.4. Financial Dependency Ratio en aan de technische voorzieningen toegerekende opbrengsten

FDR (Financial Dependency Ratio): verhouding, voor een verzekeringsproduct of een groep verzekeringsproducten, tussen het technische resultaat vóór beleggingsopbrengsten en de ermee verbonden gemiddelde technische voorzieningen. Deze ratio bepaalt het minimumrendement dat de technische voorzieningen moeten halen om het financiële evenwicht te bereiken.

De FDR biedt het voordeel dat ze zonder onderscheid kan worden toegepast op de verzekeringsproducten niet-leven en leven, en een relevante vergelijking mogelijk maakt tussen de resultaten van producten met een snelle schade-regeling (short tail) en die van producten met een trage schaderegeling (long tail).

De FDR kan ook worden vergeleken met het aan de technische voorzieningen toegerekende rendement. Een toege-rekend rendement dat hoger is dan de overeenkomstige FDR brengt een positief technisch-financieel saldo voort, terwijl een FDR die hoger is dan het toegerekende rende-ment een tekort oplevert.

In tak 23, waar de technische lasten mee evolueren met de waarde van de beleggingsfondsen, geeft de FDR een eerste beeld van de gemiddelde prestatie van de belegde fondsen.

5.4.1. Ontwikkeling van de FDR

Voor alle verrichtingen niet-leven samen wordt de FDR opnieuw positief, namelijk 0,4% tegenover -3% in 2004. Veeleer dan aan een stijging van de schadelast is dat te wijten aan de inkrimping van het onderzoeksgebied. De directe verzekeringstransacties in het buitenland, die gekenmerkt worden door een FDR van -18% in 2004, wegen aanzienlijk minder dan het jaar voordien, wat, onder overigens gelijk blijvende omstandigheden, een schijnbare verslechtering van de FDR meebracht.

De positieve technische saldi (vóór beleggingsopbrengsten) voor de meeste niet-leven-takken verklaren het negatieve cijfer van de FDR en duiden op de terugkeer naar een gezonder tariferingsbeleid, terwijl verrichtingen voorheen alleen rendabel konden zijn dankzij omvangrijke financiële opbrengsten. Zoals uit onderstaande tabel blijkt, verschilt die situatie van product tot product: de producten "brand" en "voertuigcasco", met een vrij snel regelingstempo, noteren in 2004 een negatieve FDR, terwijl voor de producten AO, algemene BA of BA-motorrijtuigen, met een veeleer traag afwikkelingstempo, een positieve FDR waargenomen wordt. Bij de tarifiering wordt dus duidelijk rekening gehouden met de verwachte financiële inbreng.

Als we ervan uitgaan dat de situatie zorgwekkend is wanneer het technisch-financiële evenwicht alleen kan worden bereikt als de dekkingswaarden een rendement van 4% of meer halen, dan vereisen voor de niet-levenverrichtingen alleen de takken Arbeidsongevallen, Ziekte en Algemene BA specifieke aandacht.

In leven wordt het technisch-financieel evenwicht bereikt wanneer "tak 21 individueel" en "tak 21 groep" een minimumrendement noteren van respectievelijk 3,8% en 4,3%. Voor elk van die activiteitengroepen is de FDR in 2005 met ongeveer een half procentpunt verbeterd ten opzichte van 2004. De situatie blijkt systematisch zorgwekkender te zijn voor de groepsverzekeringsverrichtingen dan voor die in leven individueel.

De verbetering van de FDR in tak 23 is de weerspiegeling van sterkere financiële prestaties, die nodig zijn om voor die producten een duurzame belangstelling teweeg te brengen.

6. Solvabiliteit

| Solvabiliteitsmarges

a) Samengestelde marge: vermogen van de verzekeringsonderneming, vrij van elke voorzienbare verplichting.

- ▶ De samenstelling van die marge stoelt op een lijst van in aanmerking te nemen elementen, die reglementair vastgesteld is.
- ▶ Er wordt een onderscheid gemaakt tussen het expliciete deel van de marge (eigen vermogen, achtergestelde leningen, niet-technische reserves, suppletiebijdragen voor onderlinge maatschappijen, ...) en het impliciete deel (geraamde toekomstige winst in leven, niet-afgeschreven acquisitiekosten in de voorzieningen leven, latente meerwaarden, ...).
- ▶ De elementen uit het expliciete gedeelte worden automatisch in aanmerking genomen, die van het impliciete gedeelte op verzoek van de onderneming en met goedkeuring van de CBFA.
- ▶ Een gedeelte van de samengestelde marge dient voor de dekking van de activiteiten niet-leven en een ander gedeelte voor de dekking van de activiteiten leven.

b) Vereiste marges: bedragen van de samengestelde marge waarover de verzekeringsonderneming met betrekking tot haar activiteiten moet beschikken voor elk van de groepen niet-leven en leven.

- ▶ Die bedragen worden berekend op basis van:
  - _ de premies en de schadegevallen in de niet-levensverzekering;
  - _ de voorzieningen voor definitieve renten in de arbeidsongevallen;
  - _ de technische voorzieningen en het risicokapitaal in de levensverzekering;
  - _ het risico dat de onderneming loopt wegens het aanwenden van afgeleide producten.

c) Dekkingsratio: verhouding tussen de samengestelde marge en de vereiste marge.

d) CBFA-correctie: verrichting waarbij de toegestane latente meerwaarden uit de beschikbare marge gehaald worden en vervangen worden door het verschil tussen de actuele waarde van de beleggingen en hun boekwaarde (netto latente meerwaarden of netto latente minderwaarden).

- ▶ Deze verrichting heeft tot doel de solvabiliteitsmarge die de verzekeringsondernemingen samenstellen, op een eenvormige wijze te beoordelen, los van de vaststelling door de onderneming van een eventuele "duurzame" minderwaarde op beleggingen, met het boeken van een waardevermindering als gevolg.

e) Weerstandstests: verrichting waarbij de gecorrigeerde solvabiliteitsmarge vermindert wordt met een bepaald percentage van de actuele waarde van een beleggingscategorie en vervolgens vergeleken wordt met de vereiste marge.

- ▶ Deze verrichting heeft tot doel na te gaan of de marge van de onderneming volstaat voor het opvangen van waardeverminderingen van activa, vastgelegd op 25% voor aandelen, 15% voor onroerende goederen, 5% voor obligaties, en ten slotte van een cumulatieve waardevermindering van 5% voor gewaarborgde schuldvorderingen op herverzekering, 5% van nog uit te geven premies, 25% van terug te vorderen technische kosten en 50% voor andere vorderingen.

6.1. Solvabiliteitsmarges niet-leven

De vereiste marge voor de verrichtingen niet-leven stijgt met ongeveer honderd miljoen euro tot 1.553 miljoen euro. De prudentiële eisen stijgen dus met 6,7%, wat beduidend meer is dan de groei van het totale premieinkomen voor niet-leven, die op basis van eenzelfde steekproef 3,5% bedraagt in 2005.

De geleidelijke inwerkingtreding van de bepalingen van de Solvabiliteit I-oefening verklaart dat de premie-inkomsten en schadegevallen voor de verrichtingen inzake algemene BA of transport, "kunstmatig" verhoogd zullen worden, met 10% in 2005, 20% in 2006 en vervolgens ook met 10% per jaar tot 50% in 2009.

Op basis van de vermelde gemeenschappelijke steekproef groeit het volume van de samengestelde marge met 22,4%, tegenover 3,6% in 2004.

Door de sterkere stijging van de samengestelde marge ten opzichte van de vereiste marge verbetert de dekkingsgraad met 46 punten in vergelijking met 2004, toen er sprake was van een lichte achteruitgang met 5 punten ten opzichte van 2003. Eind 2005 noteerden de ondernemingen aldus een dekkingsratio van 357%, wat het hoogste peil is tijdens de waargenomen periode.

Solvabiliteitsmarge niet-leven (in miljoenen euro)

	2000	2002	2004	2004*	2005
Samengestelde marge	4.373	4.763	5.653	4.528	5.540
Vereiste marge	1.512	1.665	1.816	1.456	1.553

2004* : zelfde steekproef als voor 2005

2000-2003 : cijfers CBFA, 2004*-2005 : ramingen Assuralia

6.2. Solvabiliteitsmarges leven

De vereiste marge voor de verrichtingen leven stijgt in 2005 met meer dan 13%, ongeveer evenveel als in 2004 en 2003. De forse toename van de margevereisten weer spiegelt de sterke expansie van de activiteiten leven met gewaarborgde rente tijdens de voorbije jaren.

De samengestelde marge noteert een groei van 2,3 miljard euro, namelijk van 9,1 miljard euro in 2004 tot 11,4 miljard in 2005, wat een stijging is van 25%.

Zoals voor de verzekering niet-leven stijgt de beschikbare marge in 2005 sterker dan de vereiste marge. De dekkingsgraad bedraagt aldus 248%, tegenover 225% in 2004, een verbetering met 23 punten. Daarvan zijn 15 punten afkomstig van het expliciete gedeelte en 8 punten van het impliciete gedeelte.

Zoals voor niet-leven kan de stijging van het expliciete gedeelte worden verklaard door de positieve boekhoudresultaten van 2005, die het eind 2004 overgedragen verlies van 36 miljoen euro weggewerkt hebben en op de balansen van eind 2005 gezorgd hebben voor een positief overgedragen resultaat van 795 miljoen euro.

In tegenstelling tot de verrichtingen niet-leven vertoont de dekkingsgraad voor leven geen stijgende trend. In 2005 benaderen de dekkingsgraden van zowel het expliciete als het impliciete gedeelte hun niveau van vijf jaar eerder. De verbeteringen in 2004 en 2005 zijn dus niet meer dan een compensatie van de terugval van de dekkingsratio's tussen 2001 en 2003.

Solvabiliteitsmarge leven (in miljoenen euro)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Samengestelde marge	6.474	7.228	7.328	7.625	9.158	11.442
Vereiste marge	2.583	2.797	3.093	3.542	4.068	4.616

6.3. Weerstandstests

Door de marktwaarde van de aandelen fictief met 25% te verminderen, verslechtert de solvabiliteitsratio "gecorrigeerde beschikbare marge / vereiste marge" met 122 procentpunt, van 427% tot 305%.

Een waardevermindering met 15% van de beleggingen in onroerende goederen, hypothecaire leningen en leasingrechten zou dan weer een veel minder uitgesproken gemiddelde verslechtering van de solvabiliteitsratio's meebrengen, aangezien ze beperkt zou blijven tot 23 procentpunt.

Met een vermindering met 5% van de marktwaarde van de obligaties en deposito's bij kredietinstellingen zou de gecorrigeerde solvabiliteitsratio bijna 88 procentpunt lager liggen en uitkomen op ongeveer 339% van het niveau van de vereiste marge. Het overgrote aandeel van de obligaties verklaart de omvang van deze daling, die de gevoeligheid van de sector voor rentevoetschommelingen en de complexiteit van het actief/passiefbeheer van de verzekeraars aantoon.

Onafhankelijk van de gehanteerde weerstandstest gaat de gecorrigeerde beschikbare marge na toepassing van de test licht achteruit tussen 2000 en 2002, soms tot onder de 200% van de vereiste marge, waarna ze vanaf 2003 duidelijk verbetert.

De weerstandstests tonen aan dat de solvabiliteit van de sector goed weerstand biedt aan de waardeverminderingen zoals bepaald in de CBFA-mededelingen D.231 en D.239. Ingeval de twee zwaarste scenario's zich samen voordoen (een daling met 25% van de marktwaarde van de aandelen en met 5% van de obligaties), zou de dekkingsratio met 210 procentpunt krimpen en uitkomen op 217%, tegenover 170% volgens dezelfde berekening eind 2004.

Die algemene cijfers voor de markt geven natuurlijk niet de diversiteit weer van de solvabiliteitssituaties voor de ondernemingen.

7. Ontwikkeling van de belangrijkste resultaten

7.1. Levensverzekering

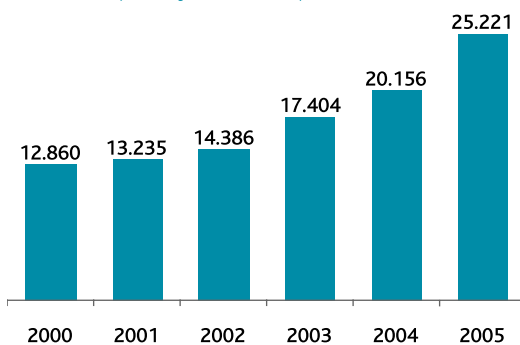
De forse groei in de individuele levensverzekering van het premie-inkomen voor de producten "universal life" (flexibele premies met gewaarborgde rentevoet) en "unit linked" (tak 23) verklaart de constante daling van de kosten- en commissieloonpercentages.

De financiële opbrengsten stijgen verder, tot 6,6% van de technische voorzieningen, tegenover 5,6% in 2004.

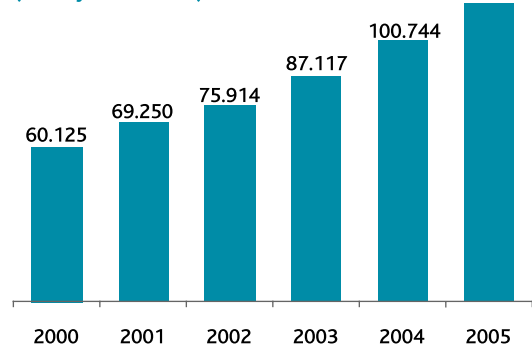
De verbetering van het financiële rendement is de belangrijkste verklaring voor de stijging van het bruto technisch-financiële saldo, dat 4,3% van de premies bedraagt in 2005, tegenover 3,9% in 2004.

Dankzij een licht positief herverzekeringssaldo ten gunste van de cedenten (directe verzekeraars) en enkele afhoudingen van het fonds voor toekomstige toewijzingen komt het netto technisch-financiële saldo in 2005 uit op 4,6% van de premies, tegenover 3,9% in 2004. De dotaties aan de winstdeling vertegenwoordigen 0,4% van de voorzieningen in 2005, tegenover 0,2% in 2002 en 0,3% in 2003 en 2004. De verbetering van het financiële rendement, gekoppeld aan het succes van de afgezonderd fondsen met gewaarborgde rentevoet (WD), verklaart het toegenomen gewicht van de winstdeelnames in 2005 in vergelijking met de voorgaande jaren.

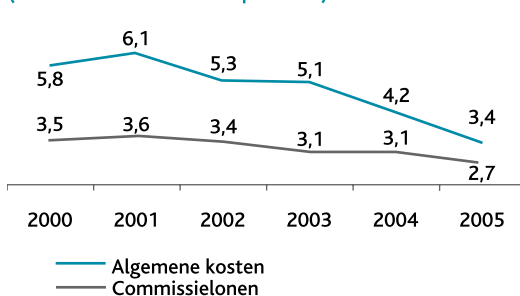
Leven (totaal van de verrichtingen)
Premies (in miljoenen euro)

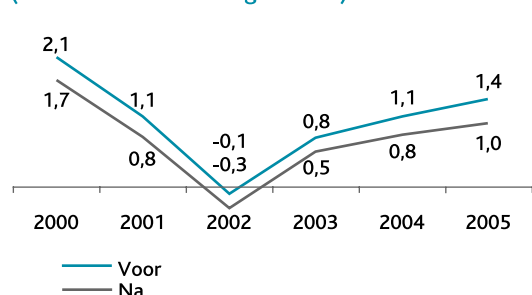
Leven (totaal van de verrichtingen)
Gemiddelde technische voorzieningen (in miljoenen euro)

Commissielonen en algemene kosten
(in % van de verdiende premies)

Netto technisch financiële saldi voor en na WD
(in % van de voorzieningen leven)

7.1.1. Leven individueel met gewaarborgde rentevoet (tak 21)

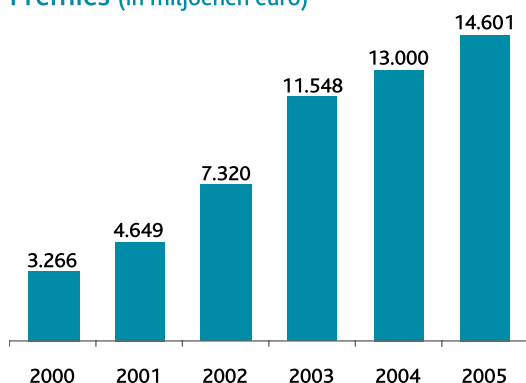
Terwijl de ratio "gemiddelde technische voorzieningen in verhouding tot de premies" eind 2000 811% bedroeg, was dat eind 2005 nog maar 433%. Het succes van producten van het type "verzekeringsrekening", die meer liquide zijn dan de "klassieke" zorgproducten op lange termijn, verklaart de daling van die ratio. De forse groei van het premie-inkomen sinds 2000, die vooral te danken is aan de succesrijke producten met lage kosten, verklaart de gestage en aanzienlijke daling van de kosten- en commissie-loonratio's.

De financiële opbrengsten, die tussen 1999 en 2002 alleen maar afnamen zijn, stijgen voor het derde jaar op rij en overschrijden het peil van 2001. Het aan de technische voorzieningen toegerekende rendement van 5,4% ligt een stuk boven de gemiddelde gewaarborgde technische rentevoet, die eind 2005 3,6% - tegenover 3,9% eind 2004 -

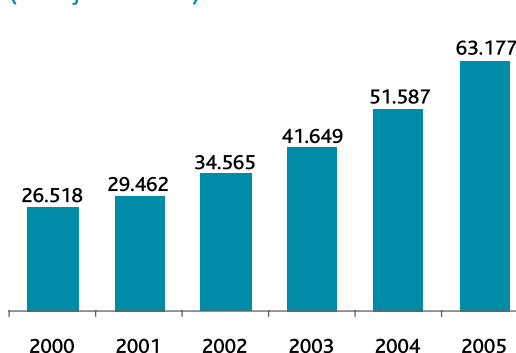
bedraagt op basis van een steekproef die 90% van de markt vertegenwoordigt. Het verschil tussen toegerekend rendement en gemiddelde gewaarborgde rente stijgt zo van 1,3 procentpunt eind 2004 tot 1,8 punt eind 2005.

De lagere kosten- en commissieloonpercentages en de hogere financiële opbrengsten verklaren de gunstige ontwikkeling van het bruto technisch-financieel saldo, dat in 2005 uitkomt op 4,4% van de verdiende premies, tegenover 3,7% in 2004 en -3,5% in 2002. Uitgedrukt in procent van de voorzieningen bedraagt het technisch-financiële saldo 1,6% voor winstdeelname (WD) en 1% na WD. Tussen 2003 en 2006 stijgt het winstdelingspercentage dan ook van 0,3% tot 0,6% van de gemiddelde technische voorzieningen. Die verdubbeling vloeit voort uit de verbetering van de financiële inkomsten en het succes van de "afgezonderd fondsen", waar contractuele winst-deelnames bij het gewaarborgde rendement komen.

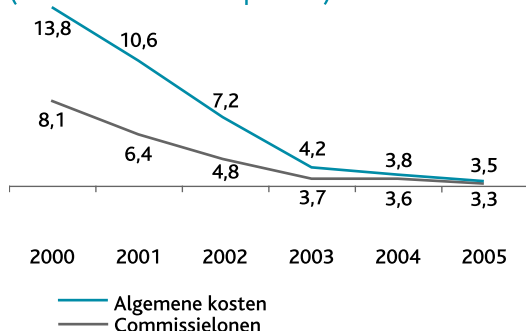
Premies (in miljoenen euro)

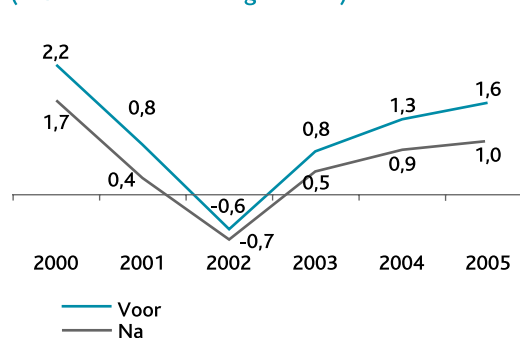
Gemiddelde technische voorzieningen (in miljoenen euro)

Commissielonen en algemene kosten (in % van de verdiende premies)

Bruto technisch financiële saldi voor en na WD (in % van de voorzieningen leven)

7.1.2. Leven Groep met gewaarborgde rentevoet (tak 21)

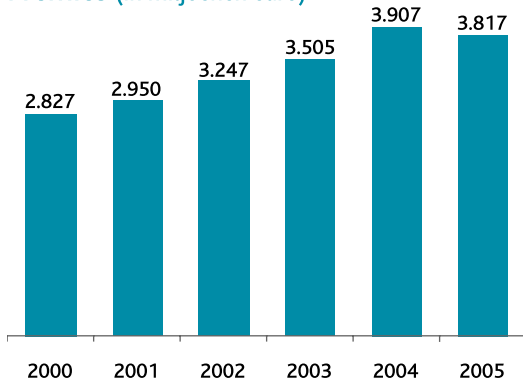
In tegenstelling tot de verrichtingen "leven individueel" blijft de ratio "gemiddelde technische voorzieningen in verhouding tot de premies" in de loop van de jaren vrij stabiel en schommelt rond de 800%.

Net als voor de individuele levensverzekering hangen de resultaten van de groepsverzekering vooral samen met de financiële resultaten. Deze maken in 2005 ongeveer 5,8% van de technische voorzieningen uit, wat een vooruitgang is in vergelijking met 2003 en 2004. Toch blijven ze onder het niveau dat vóór 2002 gehaald werd. Op basis van een

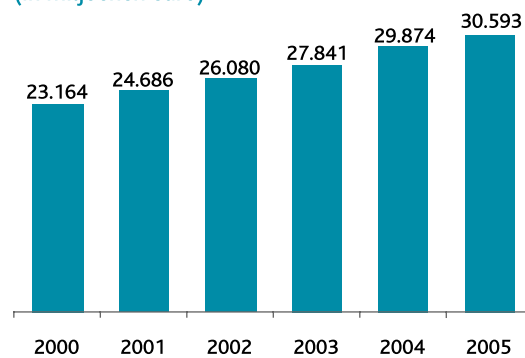
steekproef die 90% van de markt vertegenwoordigt, draagt de gemiddelde gewaarborgde technische rentevoet 4% aan het einde van 2005, tegenover 4,2% eind 2004. Het verschil tussen toegerekend rendement en gemiddelde gewaarborgde rente stijgt zo van 1,2 procentpunt in 2004 tot 1,8 punt in 2005.

Het bruto technisch-financiële saldo bedraagt 8,8% van de premies, tegenover 4,8% in 2004. Die gunstige ontwikkeling verklaart die van de dotaties aan de winstdeling, die van 0,3% van de voorzieningen in 2003 toenemen tot 0,5% in 2005. Ze blijven echter een stuk onder de in 2000 toegekende WD.

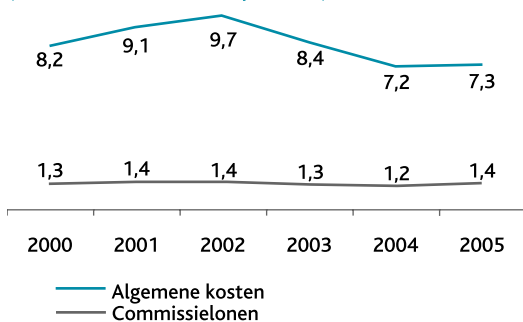
Premies (in miljoenen euro)

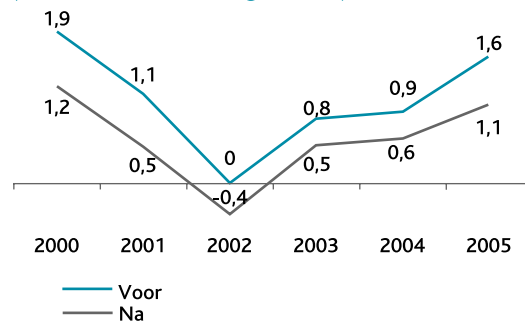
Gemiddelde technische voorzieningen (in miljoenen euro)

Commissielonen en algemene kosten (in % van de verdiende premies)

Bruto technisch financiële saldi voor en na WD (in % van de voorzieningen leven)

7.2. Niet-leven verzekeringen

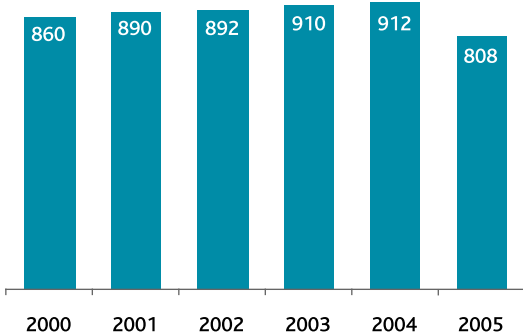
7.2.1. Arbeidsongevallen (Wet van 1971)

De daling van het premievolume in 2005 wordt verklaard doordat de gegevens van drie ondernemingen (markt aandeel 15,9%), die in 2004 goed waren voor een premievolume van 145 miljoen euro, niet beschikbaar zijn. Met een constant onderzoeksgebied bedraagt de premiegroei voor de onderzochte steekproef 5,3% tegenover 2004.

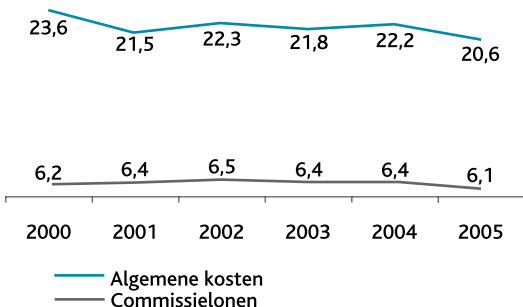
De stijging van de technische lasten, onder meer als gevolg van de dotaties aan de aanvullende voorzieningen ter dekking van de stijgende levensverwachting, brengt het technische deficit op 29% van de verdiende premies, tegenover 21% in 2003 en 26,7% in 2004.

De financiële opbrengsten maken 39,1% van de verdiende premies uit, wat 5,5 procentpunt meer is dan in 2004.

AO Wet van 1971 Verdiende premies (in miljoenen euro)

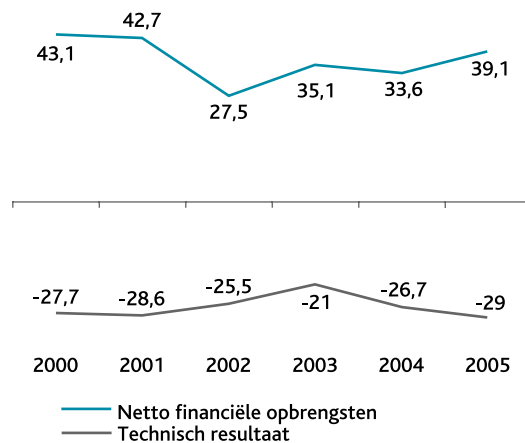

Commissielonen en algemene kosten (in % van de verdiende premies)

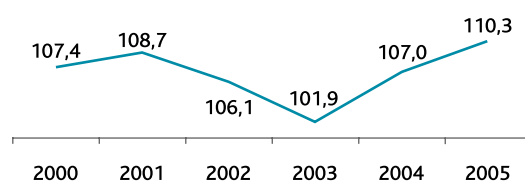

Het bruto technisch-financiële saldo vertoont een uitgesproken groei tegenover 2004, van 6,9% van de premies tot 10,1% in 2005. Het netto technisch-financiële saldo gaat er ook op vooruit, namelijk van 4,8% in 2004 tot 7,4% in 2005. In tegenstelling tot de BOAR-transacties zijn de kosten van de afgestane herverzekering een stuk zwaarder geworden, van 2,1% van de premies in 2004 tot 2,7% in 2005.

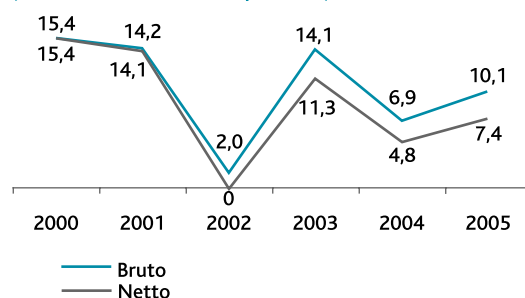
Technisch financiële resultaat

Schaden en technische lasten (in % van de verdiende premies)

Technisch financiële saldi (in % van de verdiende premies)

7.2.2. BOAR : goede technische resultaten

In 2005 bedragen de premie-inkomsten voor BOAR 7 miljard euro, tegenover 6,8 miljard in 2004, met constant onderzoeksgebied.

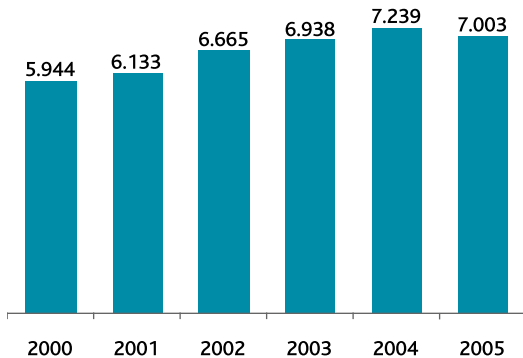
De goede technische resultaten voor alle BOAR-takken worden in 2005 bevestigd. Het technisch saldo blijft positief met 2% van de verdiende premies. De financiële opbrengsten nemen in vergelijking met 2004 toe, waardoor de sector een technisch-financieel saldo met afgestane herverzekering noteert dat neerkomt op 13,1% van de verdiende premies tegenover 11,2% in 2004.

De kosten voor afgestane herverzekering blijven tussen 2003 en 2005 dalen, namelijk van 4,8% tot 2,4% van de premies, wat mee zorgt voor een gunstiger netto

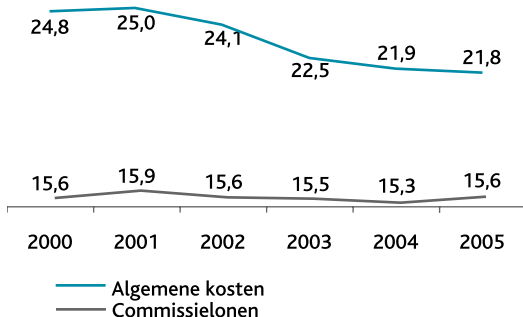
technisch-financieel saldo, dat van 8,2% in 2004 tot 10,7% in 2005 stijgt; dit komt neer op 750 miljoen euro.

Nader onderzoek van die verrichtingen (zie volgende bladzijden) leert echter dat de situatie nogal kan verschillen naargelang van de activiteitentak.

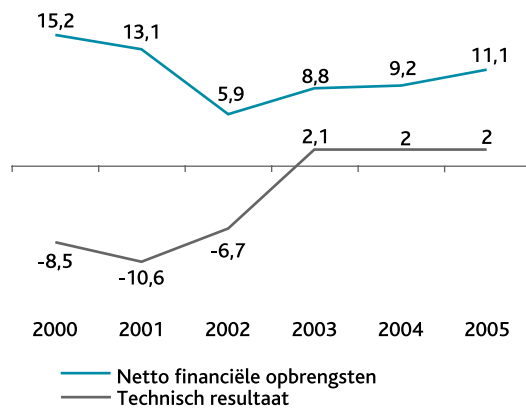
BOAR Verdiende premies (in miljoenen euro)

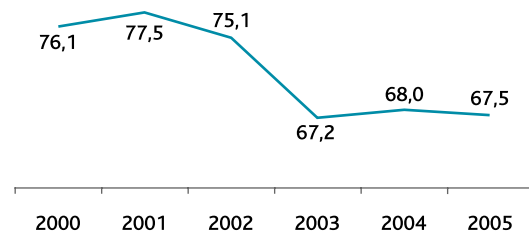
Commissielonen en algemene kosten (in % van de verdiende premies)

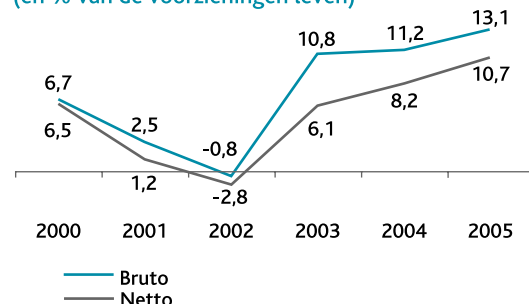
Technisch resultaat (in % van de verdiende premies)

Schade en technische lasten (in % van de verdiende premies)

Technisch financiële saldi (en % van de voorzieningen leven)

8. Analyse van de belangrijkste BOAR-takken

8.1. Ongevallen (buiten arbeidsongevallen): individuele ongevallenverzekering onbemand

In 2005 neemt het incasso van de tak ongevallen (buiten arbeidsongevallen) met 2,5% af.

Het incasso van de individuele ongevallenverzekering blijft afnemen, behalve bij de meeste bankverzekeraars.

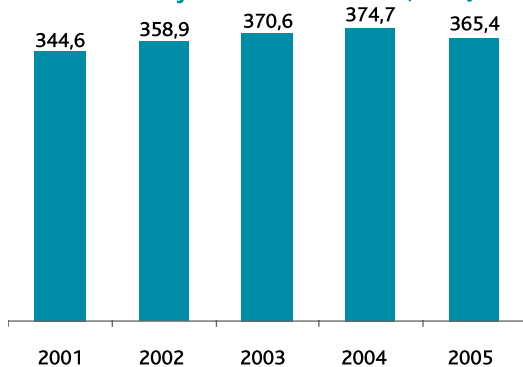
Met een toename van 3,4% in 2005 en 17,3% in de periode 2001 - 2005 groeit het incasso van de verkeers-individuele ongevallenverzekering, beter gekend als bestuurdersdekking, de laatste jaren sneller dan dat van de totale tak ongevallen.

Het incasso van de collectieve ongevallenverzekering

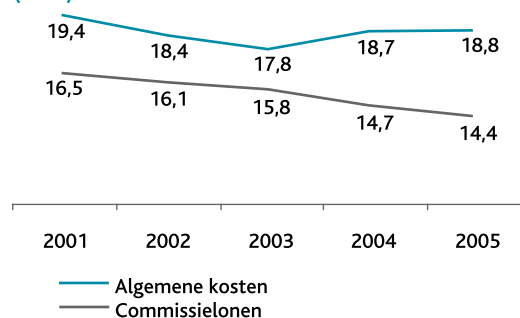
neemt in 2005 - voor het eerst sinds jaren - af (4,7%) als gevolg van een reeks maatregelen die door de overheid genomen werden in verband met de arbeidsongevallenverzekering (o.a. verhoging van het loonplafond). Hierdoor is een gedeelte van het incasso van de collectieve ongevallenverzekering verschoven naar de arbeidsongevallenverzekering.

In vergelijking met 2004, dalen de uitkeringen voor de tak ongevallen in 2005 en nemen de voorzieningen minder sterker toe. Hierdoor daalt de schadelast (zonder interne kosten) in functie van de verdiende premies in 2005 tot 35,8%. Voor de verschillende producten bedraagt de schaderatio in 2005 telkens minder dan 50%.

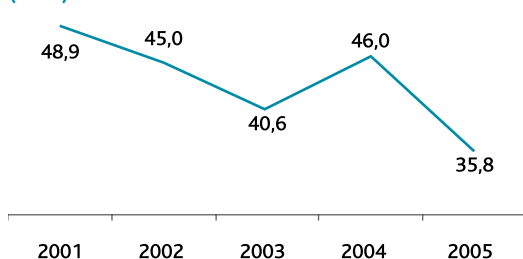
Premies en bijkomende kosten (in miljoenen euro)

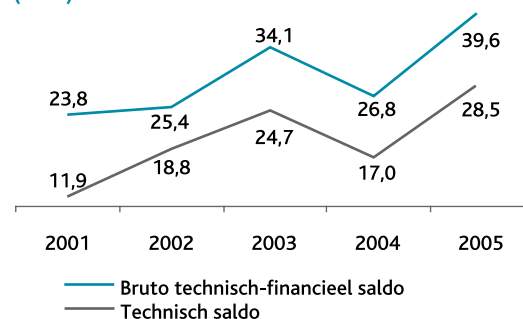
Bedrijfsratio's in functie van de verdiende premies (in %)

Schadelast in functie van de verdiende premies (in %)

Saldi in functie van de verdiende premies (in %)

Product	% incasso	Bruto technisch-financieel saldo in functie van de verdiende premies (en %)	
		2004	2005
		Algemene individuele	21,8
Verkeersindividuele	17,3	47,2	48,0
Collectieve	49,7	23,6	46,7
Andere	11,3	24,7	38,3

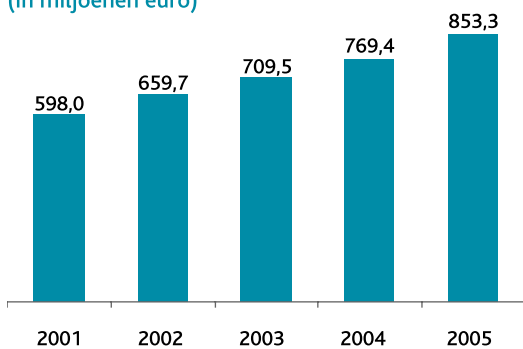
8.2. Ziekte: moeizaam herstel

In 2005 bedraagt de stijging van het incasso voor de tak ziekte 10,9% tegenover 9% in 2004 voornamelijk door het succes van zowel de individuele als collectieve hospitalisatieverzekering, waarvoor het incasso in 2005 respectievelijk stijgt met 5,2% en 17,8%. Rekening houdend met de toename van het aantal verzekerden, dat in 2005 op 4,9% wordt geschat voor de individuele hospitalisatieverzekering en op 1,1% voor de collectieve hospitalisatieverzekering, betekent dit een status-quo van de gemiddelde premie voor de individuele hospitalisatieverzekering en een toename van de gemiddelde premie met 15,8% voor de collectieve hospitalisatieverzekering, wegens de verliezen in de afgelopen jaren.

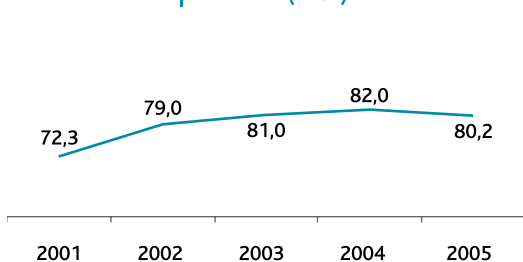
De schadelast (zonder interne kosten en voorzieningen voor vergrijzing) in functie van de verdiende premies daalt in 2005 met 1,8 procentpunten en bedraagt 80,2%. Voor de collectieve hospitalisatieverzekering bedraagt de schaderatio zelfs 94,8% in 2005.

De tekorten voor de individuele en de collectieve hospitalisatieverzekering nemen in 2005 af en situeren zich respectievelijk op 5,1% en 14,2% van de verdiende premies.

Premies en bijkomende kosten (in miljoenen euro)

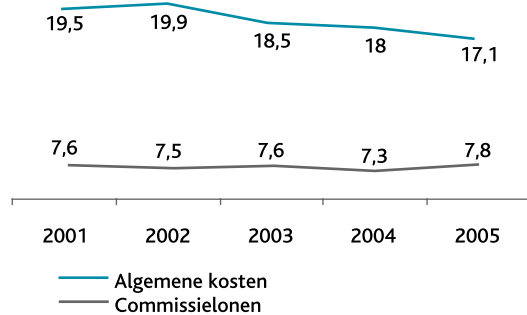
Schadelast in functie van de verdiende premies (in %)

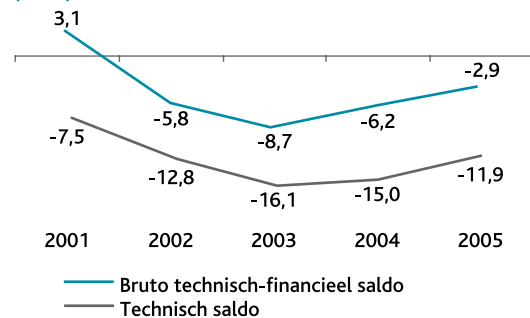
Voor de collectieve hospitalisatieverzekering zijn 58% van de ondernemingen verlieslatend in 2005. Zij vertegenwoordigen 85% van het incasso.

Om de rendabiliteit van de hospitalisatieverzekeringen in de toekomst verder te herstellen, is een automatische indexering van de premies aangewezen met een index die de evolutie van de hospitalisatiekosten op een correcte manier meet, nadat de tarieven eerst op peil zullen gebracht zijn.

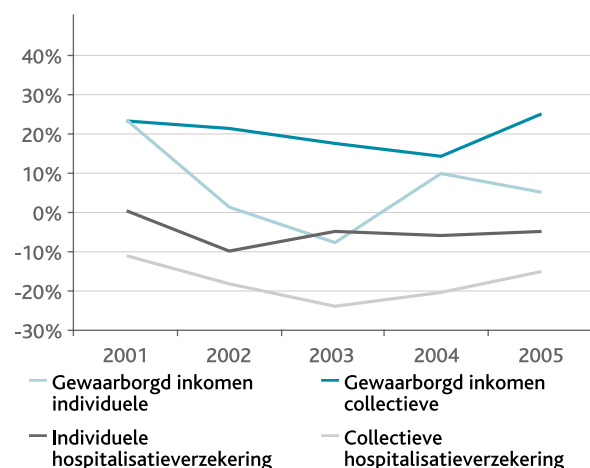
Bedrijfsratio's in functie van de verdiende premies (in %)

Saldi in functie van de verdiende premies (in %)

Bruto technisch-financieel saldo in functie van de verdiende premies (in %)

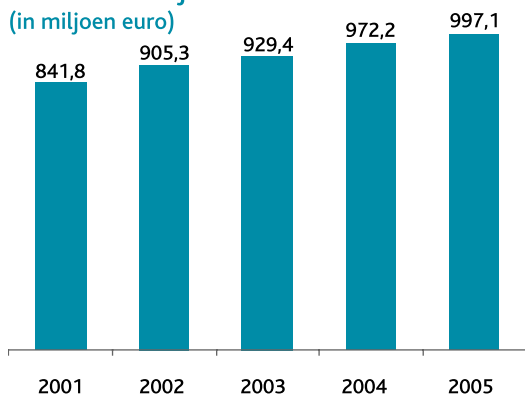
8.3. Voertuigcasco: daling van het aantal diefstallen heeft positieve invloed

Terwijl het incasso voor de tak voertuigcasco in 2004 toenam met 4,6%, bleef de stijging in 2005 beperkt tot 2,6%. De toename van dit incasso hangt deels samen met de evolutie van de inschrijvingen van nieuwe voertuigen. Het aantal inschrijvingen van nieuwe wagens nam in 2005 af met 1%, tegenover een toename van 6% in 2004. Uit een steekproef van 60% van de markt volgt dat de gemiddelde premie casco toerisme en zaken in 2005 stijgt

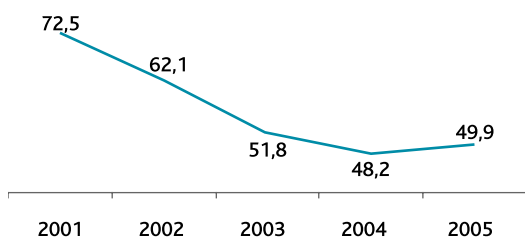
met 1,1%, van 360 naar 364 euro. Deze toename hangt samen met de stijging van de nieuwwaarde van de wagens, welke in 2005 ook toenam met 1,1%.

In de periode 2001 - 2004 daalde de schadelast met één derde van 72,5% naar 48,2%. In 2005 wordt er een lichte toename, van 1,7 procentpunt, genoteerd. De gunstige evolutie van de schadelast gedurende de laatste jaren is te danken aan de verhoogde aandacht voor de verkeersveiligheid en de forse afname van het aantal voertuigdiefstallen.

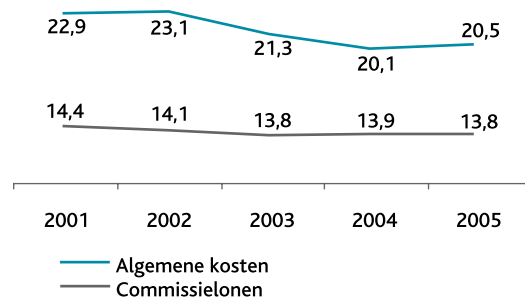
Premies en bijkomende kosten (in miljoen euro)

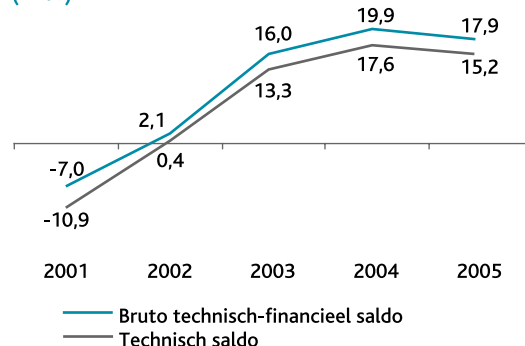
Schadelast in functie van de verdiende premies (in %)

Bedrijfsratio's in functie van de verdiende premies (in %)

Saldo in functie van de verdiende premies (in %)

Categorie

Categorie	% Incasso's	Bruto technisch-financieel saldo in functie van de verdiende premies voor 2005 (in %)		
		Materiële schade	Diefstal	Andere
Toerisme en zaken	84,6	2,3	54,9	17,6
Vervoer van zaken MTM ≤ 3,5 T	7,7	9,9	46,4	27,6
Vervoer van zaken MTM > 3,5 T	6,5	22,4	46,3	45,7

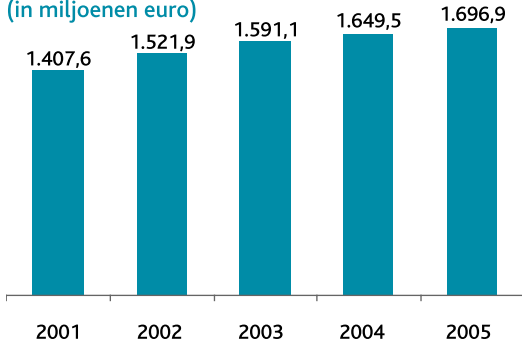

8.4. Brand en andere schade aan goederen: scherpere concurrentie

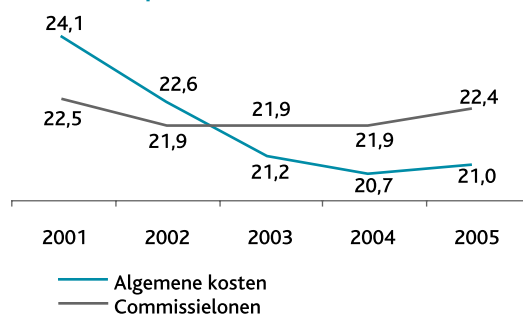
Gedurende de vijf laatste jaren nam het incasso voor de tak brand en andere schade aan goederen met 20,6% toe. In 2005 wordt er een matige toename van 2,9% genoteerd. Voor de categorie woningen neemt het incasso in 2005 toe met 4,7%. De gemiddelde premie, gedefinieerd als het incasso gedeeld door het aantal risico's, waarbij uitgegaan wordt van een steekproef die 64% van de markt omvat, stijgt met 4,4% van 164 euro in 2004 naar 171 euro in 2005. Deze stijging ligt iets hoger dan de toename van de ABEX-index die 4,1% bedraagt in 2005. Het incasso voor de ondernemingen eenvoudige risico's neemt in 2005 toe met 4,4%. Voor de ondernemingen speciale risico's daalt het incasso echter met 8,1%: als gevolg van de slechte resultaten eind

jaren negentig en om tegemoet te komen aan de strengere voorwaarden van de herverzekeraars, pasten de verzekeringsondernemingen tariefverhogingen toe in de periode 2001 – 2002. Hierdoor herstelde de rentabiliteit zich sinds 2003. In combinatie met het uitblijven van zware schadegevallen tijdens de recente jaren, is de concurrentie opnieuw aanzienlijk aangewakkerd op deze markt, wat de incassodaling verklaart. Met uitzondering van 2002, bedraagt de schadelast (zonder interne kosten en voorzieningen voor egalisatie) in functie van de verdiende premies de vijf laatste jaren minder dan 50%. De hogere schaderatio in 2002 werd in de eerste plaats veroorzaakt door de storm die plaatsvond in oktober van dat jaar. In 2005 bedraagt de schaderatio 56,5% voor de landbouwriscio's en 53,4% voor de ondernemingen eenvoudige risico's. Voor de overige categorieën situeert de schadelast zich op minder dan 50% van de verdiende premies.

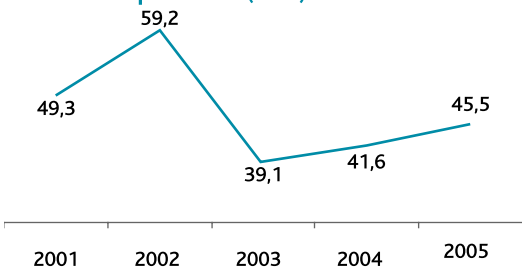
Premies en bijkomende kosten (in miljoenen euro)

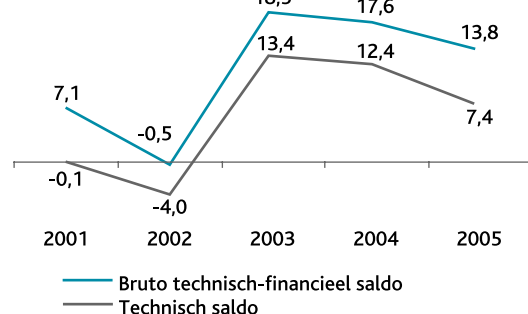
Bedrijfsratio's in functie van de verdiende premies (in %)

Schadelast in functie van de verdiende premies (in %)

Saldi in functie van de verdiende premies (in %)

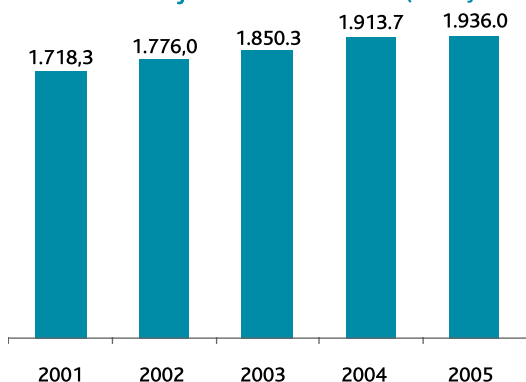

Categorie	% incasso	Bruto technisch-financieel saldo in functie van de verdiende premies (in %)	
		2004	2005
Eenvoudige risico's : Woningen	59,3	15,2	11,6
Landbouwriscio's	2,8	-4,0	0,03
Ondernemingen	12,5	9,1	3,6
Andere	5,5	22,2	26,6
Speciale risico's			
Alles, behalve technische verzekeringen	14,9	34,0	27,4
Technische verzekeringen	5,0	33,0	28,4

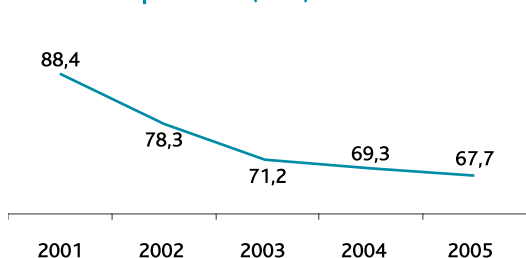
8.5. BA motorrijtuigen: technische resultaat primeert

Door de hoge schadelast en de afname van de beleggingsopbrengsten in de beginjaren van de eenentwintigste eeuw, waren de verzekeringsondernemingen verplicht om hun tarieven voor de BA motorrijtuigen te verhogen. Door de tariefverhogingen herstelde de rentabiliteit. In 2005 liepen de tariefaanpassingen ten einde en nam het incasso slechts toe met 1,2%, een toename vergelijkbaar met deze van het voertuigenpark.

Premies en bijkomende kosten (in miljoen euro)

Schadelast in functie van de verdiende premies (in %)

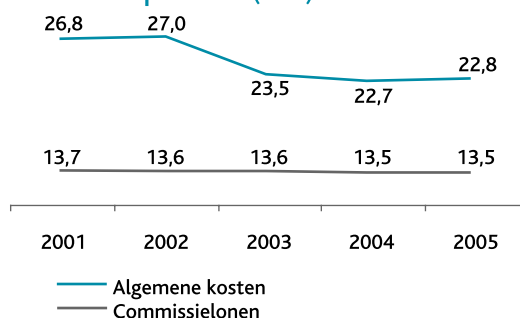

Gezien de gemiddelde premies in de tweede helft van de jaren negentig daalde, constateren we over de periode 1996 – 2005 slechts een stijging van 3%. Dit tegenover een stijging van 18% van de index der consumptieprijsen.

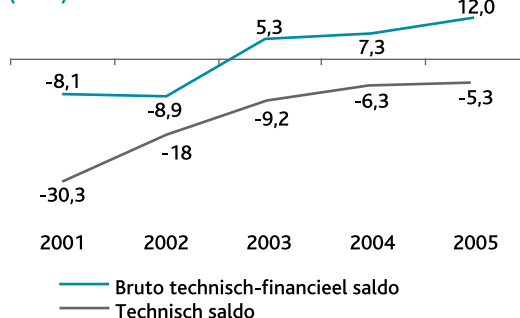
De door Assuralia uitgewerkte indicator, die de evolutie van de kostprijs van de schadegevallen in de BA motorrijtuigen weergeeft, stijgt in de periode 2001 - 2005 met 11,6%. Door de versterkte aandacht voor verkeersveiligheid daalde de schadefrequentie in 2002 en 2003.

In 2004 kende ze opnieuw een lichte stijging. In 2005 bleef ze echter quasi stabiel.

Bedrijfsratio's in functie van de verdiende premies (in %)

Saldi in functie van de verdiende premies (in %)

Categorie	% incasso	Bruto technisch-financieel saldo in functie van de verdiende premies (in %)	
		2004	2005
		Toerisme en zaken	77,9
Tweewielers	3,6	16,3	11,3
Vervoer zaken MTM ≤ 3,5 T	8,9	10,2	7,5
Vervoer zaken MTM > 3,5 T	8,7	-12,8	5,4

8.6. Algemene BA: herstel van rentabiliteit

Het incasso van de tak algemene BA neemt in 2004 toe met 4,4%. Voor de onderliggende producten is de evolutie echter sterk verschillend.

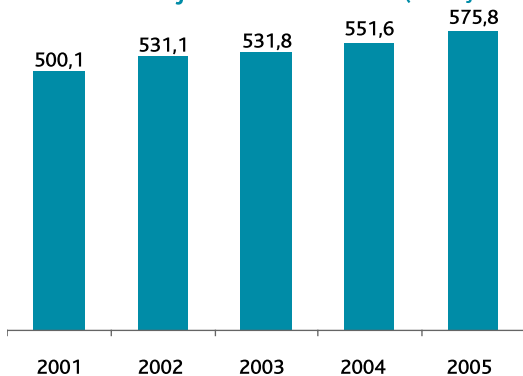
Het incasso van de "BA beroepen" stijgt met 14,2% terwijl het incasso van de "BA exploitatie en na levering" slechts toeneemt met 1,4%. Verschuiving van contracten door concurrentie en sanering van portefeuilles spelen mee in deze evoluties.

Voor de "BA familiale" stijgt het incasso met zo'n 3%. Deze evolutie wordt verklaard door, enerzijds, een lichte afname van het aantal contracten en, anderzijds, een stijging van de gemiddelde premie met 4,7%.

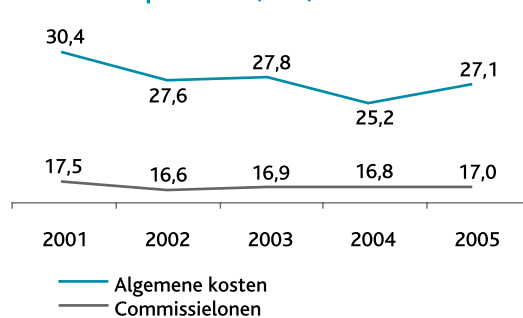
De algemene BA omvat een aantal verzekeringsproducten met een lange afwikkelingsperiode van de schadelast. Het uiteindelijke resultaat van deze verzekeringsactiviteiten is bijgevolg sterk afhankelijk van de beleggingsopbrengsten.

Eind jaren negentig bedroegen de beleggingsopbrengsten nog bijna 45% van de verdiende premies. In de periode 2000 – 2002 namen ze sterk af en bedroegen ze slechts 12% in 2002. Dankzij de gunstigere economische situatie sinds 2003 nemen de beleggingsopbrengsten opnieuw toe tot 27% in 2005. Deze beleggingsopbrengsten zijn in 2005 voldoende om de tak terug in evenwicht te brengen.

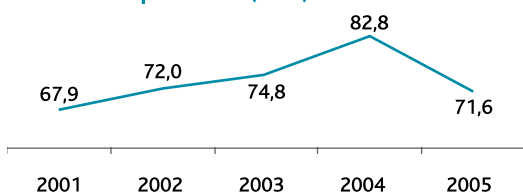
Premies en bijkomende kosten (in miljoen euro)

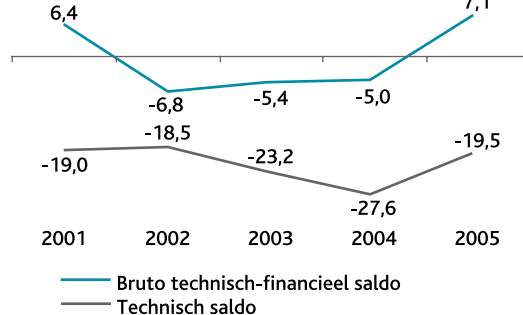
Bedrijfsratio's in functie van de verdiende premies (in %)

Schadelast in functie van de verdiende premies (in %)

Saldi in functie van de verdiende premies (in %)

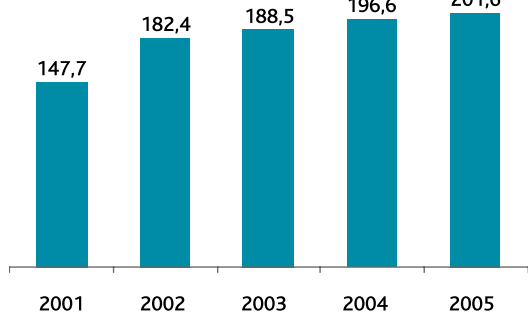
Product	% incasso	Bruto technisch-financieel saldo in functie van de verdiende premies (in %)	
		2004	2005
		BA privé leven	25,3
BA exploitatie en na levering	46,1	-17,4	5,0
BA beroepsleven	19,3	-1,4	25,2
BA publieke inrichtingen	1,7	51,5	50,8
Andere BA	7,6	-19,2	-38,6

8.7. Rechtsbijstand: in positieve zin

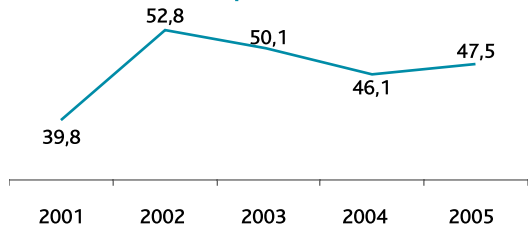
Rechtsbijstand Auto

Het incasso van de rechtsbijstand voertuigen stijgt in 2005 verder met 2,6%. Deze toename vloeit deels voort uit een stijging van het aantal contracten met zo'n 1,3%. Daarnaast stijgt de gemiddelde premie in 2005 eveneens met 1,3% en bedraagt zo'n 35 euro.

Premies en bijkomende kosten (in miljoen euro)

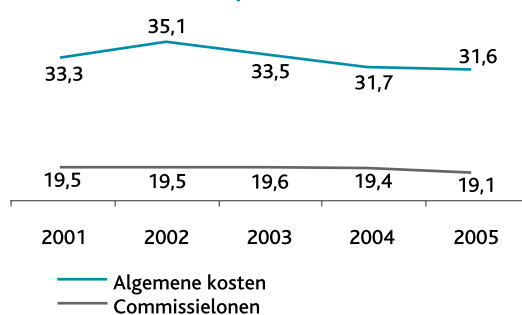

Schadelast in functie van de verdiende premies (in %)

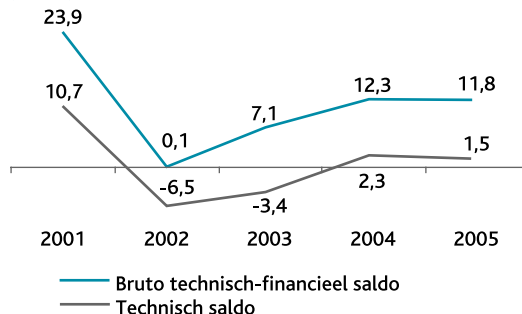

Dankzij een lichte afname van de schadefrequentie evolueert de markt gunstig. Slechts 13% van de ondernemingen een negatief resultaat voor de rechtsbijstand voertuigen. Qua incasso vertegenwoordigen zij 6,7% van deze markt.

Bedrijfsratio's in functie van de verdiende premies (in %)

Saldi in functie van de verdiende premies (en %)

Andere rechtsbijstand

In 2005 neemt het incasso van de rechtsbijstand andere dan voertuigen met 7,0% toe en bedraagt 85,6 miljoen euro. Zo'n 75% van dit incasso heeft betrekking op de verzekering rechtsbijstand privé-leven. De andere 25% heeft betrekking op de rechtsbijstand van ondernemingen.

Voor de rechtsbijstand privé-leven neemt het aantal contracten in 2005 met zo'n 2,9% toe en stijgt de gemiddelde premie met 4,9%. Voor de rechtsbijstand van ondernemingen noteren we een stijging van het aantal contracten met 2,2% en neemt de gemiddelde premie met 8,7% toe.

Het bruto technisch-financieel saldo vertoont in 2005 nog steeds een aanzienlijk tekort, zijnde 9,3% van de verdiende premies. Concreet betekent dit dat in 2005 meer dan 59% van de ondernemingen een verlies optekenen voor dit product. Samen vertegenwoordigen zij 56% van het incasso van dit marktsegment.

De tekorten van de laatste jaren zijn in eerste instantie afkomstig van de rechtsbijstand privé-leven gekoppeld aan de polissen BA privé-leven. Het betreft eerder een beperkte dekking rechtsbijstand. In 2005 bedraagt de gemiddelde kost (exclusief bedrijfskosten) voor dit product 10,4 euro, terwijl de gemiddelde premie (inclusief bedrijfskosten) op de markt slechts 9,8 euro bedraagt.